

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsete versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

►B EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1221/2009,
25. november 2009,
organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja
-auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001
ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ
(ELT L 342, 22.12.2009, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Nõukogu määrus (EL) nr 517/2013, 13. mai 2013	L 158	1	10.6.2013
► <u>M2</u>	Komisjoni määrus (EL) 2017/1505, 28. august 2017	L 222	1	29.8.2017
► <u>M3</u>	Komisjoni määrus (EL) 2018/2026, 19. detsember 2018	L 325	18	20.12.2018
► <u>M4</u>	Komisjoni määrus (EL) 2023/1199, 21. juuni 2023	L 159	1	22.6.2023

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ)
nr 1221/2009,**

25. november 2009,

organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk

Käesolevaga asutatakse ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem (edaspidi „EMAS”), millega ühenduses või väljaspool seda asuvad organisatsioonid saavad vabatahtlikult ühineda.

EMASi kui säästva tarbimise ja tootmise ning säästva tööstuspoliitika tegevuskava olulise vahendi eesmärk on edendada organisatsioonide keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidevat täiustamist ja keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamist organisatsioonides; selleks hinnatakse kõnealuste süsteemide toimimist süstemaatiliselt, objektiivselt ja korrapäraselt, antakse teavet keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta, käivitatakse avatud arutelu üldsuse ja muude sidusrühmadega, kaasatakse aktiivselt organisatsioonide töötajad ning pakutakse asjakohast väljaõpet.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „keskkonnapoliitika” – organisatsiooni üldised keskkonnategevuse tulemuslikkusega seotud kavatsused ja suund, mida väljendab ametlikult tema juhtkond, sealhulgas kõikide kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuete järgimine ning kohustus keskkonnategevuse tulemuslikkust pidevalt täiustada. Keskkonnapoliitika on raamistikuks meetmete võtmisele ning keskkonnaalaste eesmärkide ja sihtide seadmisele;
- 2) „keskkonnategevuse tulemuslikkus” – organisatsiooni keskkonnaaspektide juhtimise mõõdetavad tulemused;
- 3) „vastavus õigusnormidele” – kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuete, sealhulgas loatingimuste täielik rakendamine;
- 4) „keskkonnaaspekt” – organisatsiooni tegevuse, toodete või teenuste osa, millel on või võib olla mõju keskkonnale;
- 5) „oluline keskkonnaaspekt” – keskkonnaaspekt, millel on või võib olla oluline mõju keskkonnale;

▼B

- 6) „otsene keskkonnaaspekt” – keskkonnaaspekt, mis on seotud organisatsiooni enda tegevuse, toodete ja teenustega, mida organisatsioon otseselt kontrollib;
- 7) „kaudne keskkonnaaspekt” – keskkonnaaspekt, mis võib tuleneda organisatsiooni kolmandate isikutega suhtlemisest ja mida organisatsioon saab mõjutada mõistlikul määral;
- 8) „keskkonnamõju” – mis tahes keskkonnas toimuv kahjulik või kasulik muutus, mis tervikuna või osaliselt tuleneb organisatsiooni tegevusest, toodetest või teenustest;
- 9) „keskkonnaülevaade” – organisatsiooni tegevuse, toodete ja teenustega seotud keskkonnaaspektide, keskkonnamõju ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse esialgne põhjalik analüüs;
- 10) „keskkonnakava” – keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete saavutamiseks võetud või kavandatud meetmete, vastutuse ja vahendite kirjeldus ning keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete täitmise tähtajad;
- 11) „keskkonnaeesmärk” – keskkonnapoliitikast tulenev üldine keskkonnaeesmärk, mille organisatsioon on endale saavutamiseks seadnud ja mis on võimaluse korral kvantifitseeritud;
- 12) „keskkonnaülesanne” – keskkonnaeesmärkidest tulenev organisatsiooni või tema osade suhtes kohaldatav üksikasjalik tulemuslikkuse nõue, mis tuleb nende eesmärkide saavutamiseks kehtestada ja täita;
- 13) „keskkonnajuhtimissüsteem” – see osa üldisest juhtimissüsteemist, mis hõlmab keskkonnapoliitika väljatöötamise, teostamise, saavutamise, läbivaatamise ja edasiviimisega ning keskkonnaaspektide juhtimisega seotud organisatsioonilist struktuuri, kavandamistegevust, vastutust, praktikat, korda, protsesse ja vahendeid;
- 14) „parim keskkonnajuhtimise tava” – kõige tõhusam viis keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks asjaomase sektori organisatsioonide poolt, mille tulemuseks võib olla parim keskkonnategevuse tulemuslikkus antud majanduslikes ja tehnilistes tingimustes;
- 15) „oluline muudatus” – igasugune muudatus organisatsiooni töös, struktuuris, töökorralduses, menetlustes, tegevuses, toodetes või teenustes, millel on või mis võib avaldada märkimisväärset mõju organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteemile, keskkonnale või inimeste tervisele;
- 16) „keskkonnaalane siseaudit” – süstemaatiline, dokumenteeritud, korrapärane ja objektiivne hinnang organisatsiooni keskkonnategevuse, juhtimissüsteemi ja keskkonnakaitsete protsesside tulemuslikkusele;
- 17) „audiitor” – organisatsiooni töötajaskonda kuuluv või organisatsiooniväliline üksikisik või isikute rühm, kes tegutseb kõnealuse organisatsiooni nimel, hindab eelkõige kehtivat keskkonnajuhtimissüsteemi ja määrab kindlaks selle vastavuse organisatsiooni keskkonnapoliitikale ja kavale, sealhulgas vastavuse kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele;

▼B

- 18) „keskkonnaaruanne” – üldsusele ja teistele huvitatud isikutele esitatav põhjalik teave, mis käsitleb organisatsiooni
- a) struktuuri ja tegevust;
 - b) keskkonnapoliitikat ja keskkonnajuhtimissüsteemi;
 - c) keskkonnaaspekte ja -mõju;
 - d) keskkonnakava, -eesmärke ja -ülesandeid;
 - e) keskkonnategevuse tulemuslikkust ja kehtivatele keskkonnavalas-tele õiguslikele kohustustele vastavust, nagu on sätestatud IV lisas;
- 19) „ajakohastatud keskkonnaaruanne” – üldsusele ja teistele huvitatud isikutele esitatav põhjalik teave, mis sisaldab viimase kinnitatud keskkonnavalas- tegevuse ajakohastatud versioone, ainult seoses organisat- siooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse ja vastavusega kehtivates keskkonnavalas- tegevuse õigusaktides sätestatud kohustustele, nagu on esitatud IV lisas;
- 20) „tõendaja” –
- a) vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008 määratletud vastavushin- damisasutus või selliste asutuste ühendus või rühm, mis on akrediteeritud käesoleva määruse kohaselt, või
 - b) füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute ühendus või rühm, kes on saanud litsentsi teostada tõendamist ja kinnitamist käesoleva määruse kohaselt;
- 21) „organisatsioon” – ühenduses või väljaspool ühendust asuv äri- ühing, korporatsioon, ettevõtja, ettevõtte, asutus või institutsioon, selle osa või kombinatsioon, avalik- või eraõiguslik, millel on oma tegevusvaldkond ja iseseisev juhtimine, olenemata sellest, kas ta on iseseisev juriidiline isik või mitte;
- 22) „tegevuskoht” – teatav geograafiline koht, mida organisatsioon kontrollib ning mis hõlmab tegevust, tooteid ja teenuseid, seal- hulgas kogu infrastruktuuri, kõiki seadmeid ja materjale; tegevus- koht on kõige väiksem registreeritav üksus;
- 23) „organisatsioonide rühm” – üksteisega geograafilise läheduse või äritegevuse tõttu seotud ning ühiselt keskkonnajuhtimissüsteemi rakendavate sõltumatute organisatsioonide rühm;
- 24) „tõendamine” – tõendaja läbiviidav vastavushindamine, mille eesmärk on tõendada, kas organisatsiooni keskkonnaülevaade, kesk- konnapoliitika, keskkonnajuhtimissüsteem ja keskkonnavalas- tegevuse sise- audit ja selle rakendamine vastavad käesoleva määruse nõuetele;
- 25) „kinnitamine” – tõendamise läbi viinud tõendaja antav kinnitus selle kohta, et organisatsiooni keskkonnavalas- tegevuse ajakohastatud keskkonnavalas- tegevuse esitatud teave ja andmed on usaldusväärsed, usutavad ja õiged ning vastavad käesoleva määruse nõuetele;

▼B

- 26) „täitevasutused” – liikmesriikide määratud asjakohased pädevad asutused, kelle ülesanne on avastada, ära hoida ja uurida kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide nõuete rikkumisi ja vajaduse korral võtta täitemeetmeid;
- 27) „keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitaja” – konkreetne väljendus, mis võimaldab mõõta organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust;
- 28) „väike organisatsioon” –
- a) mikroettevõtjad, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, nagu need on määratletud komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikroettevõtjate, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta, ⁽¹⁾ või
 - b) kohalikud omavalitsused, mis hõlmavad vähem kui 10 000 elanikku, või muud avalik-õiguslikud asutused, mis annavad tööd vähem kui 250 inimesele ja mille aastaeelarve on kuni 50 miljonit eurot või aastabilanss kuni 43 miljonit eurot, sealhulgas:
 - i) valitsusorganid või muud avaliku halduse organid; riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi avalik-õiguslikud nõuandorganid;
 - ii) füüsiline või juriidiline isik, kes täidab siseriikliku õiguse alusel avaliku halduse ülesandeid, täites sealhulgas konkreetseid ülesandeid, teostades tegevusi või osutades teenuseid, mis on seotud keskkonnaga, ning
 - iii) füüsiline või juriidiline isik, kellel on keskkonnaga seotud avalik-õiguslikud kohustused või ülesanded või kes osutab avalikke teenuseid ning allub punktis b nimetatud isiku või organi kontrollile;
- 29) „tegevuskohtade koondregistreerimine” – organisatsiooni kõikide tegevuskohtade või mõne tegevuskoha ühekorraga registreerimine, kui sellise organisatsiooni tegevuskohad asuvad ühes või enamas liikmesriigis või kolmandas riigis;
- 30) „akrediteerimisasutus” – määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 4 kohaselt määratud riiklik akrediteerimisasutus, mis vastutab tõendajate akrediteerimise ja järelevalve eest;
- 31) „litsentsimisasutus” – määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõike 2 kohaselt määratud riiklik akrediteerimisasutus, mis vastutab tõendajatele litsentside väljastamise ja tõendajate järelevalve eest.

II PEATÜKK

ORGANISATSIOONIDE REGISTREERIMINE

Artikkel 3

Pädeva asutuse kindlaksmääramine

1. Liikmesriigi organisatsioonide registreerimistaotlused esitatakse asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele.

⁽¹⁾ ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

▼B

2. Organisatsioon, millel on tegevuskohad ühes või mitmes liikmesriigis või kolmandates riikides, võib esitada taotluse mõnede või kõikide kõnealuste tegevuskohtade üheksainsaks koondregistreerimiseks.

Tegevuskohtade üheainsa koondregistreerimise taotlus esitatakse pädevale asutusele liikmesriigis, kus asub organisatsiooni peakontor või juhatuse, käesoleva lõike kohaldamise eesmärgil.

3. Ühenduseväliste organisatsioonide registreerimistaotlused, sealhulgas ainult ühendusevälistest tegevuskohtadest koosnev koondregistreerimine, esitatakse mis tahes pädevale asutusele nendes liikmesriikides, mis tegelevad ühenduseväliste organisatsioonide registreerimisega vastavalt artikli 11 lõike 1 teisele lõigule.

Kõnealused organisatsioonid tagavad, et tõendaja, kes teostab organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteemi tõendamise ja kinnitab selle, on akrediteeritud või litsentsitud selles liikmesriigis, milles organisatsioon esitab registreerimistaotluse.

*Artikkel 4***Registreerimise ettevalmistamine**

1. Esimest korda registreeruda soovivad organisatsioonid:
 - a) koostavad kooskõlas I lisa ja II lisa punktis A.3.1 sätestatud nõuetega keskkonnaülevaate, mis hõlmab organisatsiooni kõiki keskkonnaaspekte;
 - b) töötavad keskkonnaülevaate tulemuste alusel välja keskkonnajuhtimissüsteemi, mis hõlmab kõiki II lisa osutatud nõudeid ja milles võimaluse korral võetakse arvesse artikli 46 lõike 1 punktis a osutatud asjaomase sektori parimat keskkonnajuhtimise tava, ning rakendavad kõnealust süsteemi;
 - c) korraldavad siseauditi vastavalt II lisa punktis A.5.5 ja III lisa sätestatud nõuetele;
 - d) koostavad keskkonnaaruande kooskõlas IV lisaga. Kui asjaomase sektori jaoks on olemas artiklis 46 osutatud võrdlusdokumendid, võetakse organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamisel arvesse asjakohast dokumenti.
2. Organisatsioonid võivad kasutada artiklis 32 osutatud abi, mis on saadaval liikmesriigis, kus organisatsioon registreerimist taotleb.
3. Organisatsioonid, kellel on sertifitseeritud ja artikli 45 lõike 4 kohaselt tunnustatud keskkonnajuhtimissüsteem, ei ole kohustatud teostama neid osi, mida on tunnustatud käesoleva määrusega samaväärseteks.
4. Organisatsioonid esitavad materjalid või dokumendid, mis tõendavad, et organisatsioon vastab kõikide kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide nõuetele.

▼B

Organisatsioonid võivad taotleda teavet pädeva(te)lt täitevasutus(t)elt vastavalt artiklile 32 või tõendajalt.

Väljaspool ühendust asuvad organisatsioonid viitavad samuti keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele, mida kohaldatakse samalaadsete organisatsioonide suhtes liikmesriikides, kus organisatsioonid kavatsevad oma taotluse esitada.

Kui asjaomase sektori jaoks on olemas artiklis 46 osutatud võrdlusdokumendid, hinnatakse organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust asjakohase dokumendi alusel.

5. Akrediteeritud või litsentsiga tõendaja tõendab esialgse keskkonnaülevaate, keskkonnajuhtimissüsteemi, auditimenetluse ja selle rakendamise ning kinnitab aruande.

*Artikkel 5***Registreerimise taotlemine**

1. Kõik artiklis 4 sätestatud nõuetele vastavad organisatsioonid võivad taotleda registreerimist.

2. Registreerimistaotlus esitatakse artikli 3 kohaselt kindlaksmääratud pädevale asutusele ja see sisaldab järgmist:

- a) kinnitatud keskkonnanaruande elektroonilisel või trükitud kujul;
- b) artikli 25 lõikes 9 osutatud deklaratsioon, millel on keskkonnanaruande kinnitanud tõendaja allkiri;
- c) täidetud vorm, mis sisaldab vähemalt VI lisas ette nähtud miinimumteavet;
- d) vajaduse korral tõend kohaldatavate tasude maksmise kohta.

3. Taotlus kirjutatakse (ühes) selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus organisatsioon registreerimist taotleb.

III PEATÜKK

REGISTREERITUD ORGANISATSIOONIDE KOHUSTUSED*Artikkel 6***EMASi registreeringu pikendamine**

1. Vähemalt iga kolme aasta järel teeb registreeritud organisatsioon järgmist:

- a) laseb tõendada kogu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi ning selle rakendamise;
- b) koostab keskkonnanaruande vastavalt IV lisas sätestatud nõuetele ja laseb selle tõendajal kinnitada;

▼B

- c) edastab kinnitatud keskkonnaaruande pädevale asutusele;
 - d) edastab pädevale asutusele täidetud vormi, mis sisaldab vähemalt VI lisas ette nähtud miinimumteavet;
 - e) maksab vajaduse korral pädevale asutusele registreerimise pikendamise eest tasu.
2. Piiramata vahepealsetel aastatel lõike 1 kohaldamist, registreeritud organisatsioon
- a) teeb vastavalt auditikavale kooskõlas III lisaga siseauditi, mis hõlmab tema keskkonnategevuse tulemuslikkust ja vastavust kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide sätetele;
 - b) koostab ajakohastatud keskkonnaaruande vastavalt IV lisas sätestatud nõuetele ja laseb selle tõendajal kinnitada;
 - c) edastab kinnitatud ajakohastatud keskkonnaaruande pädevale asutusele;
 - d) edastab pädevale asutusele täidetud vormi, mis sisaldab vähemalt VI lisas ette nähtud miinimumteavet;
 - e) maksab vajaduse korral pädevale asutusele registreerimise säilitamise eest tasu.
3. Registreeritud organisatsioonid teevad oma keskkonnaaruande ja ajakohastatud keskkonnaaruande üldsusele kättesaadavaks ühe kuu jooksul pärast registreerimist ja ühe kuu jooksul pärast registreeringu pikendamise lõpetamist.

Kõnealuse nõude rahuldamiseks võivad registreeritud organisatsioonid võimaldada keskkonnaaruandele ja ajakohastatud keskkonnaaruandele juurdepääsu taotluse alusel või avaldada lingid veebilehtedele, kus nimetatud aruanded on kättesaadavad.

Registreeritud organisatsioonid täpsustavad seda, kuidas nähakse ette üldsuse juurdepääs VI lisas sätestatud vormile.

*Artikkel 7***Väikese organisatsiooni käsitlev erand**

1. Pädevad asutused pikendavad väikese organisatsiooni taotlusel artikli 6 lõikes 1 osutatud kolmeaastast ajavahemikku kuni nelja aastani või artikli 6 lõikes 2 osutatud aastast ajavahemikku kuni kahe aastani, tingimusel et organisatsiooni tõendanud tõendaja kinnitab pärast tõendamist, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

- a) puudub märkimisväärne keskkonnaoht;
- b) organisatsioon ei kavanda olulisi muudatusi, nagu on määratletud artiklis 8, ning

▼B

- c) puuduvad märkimisväärsed kohalikud keskkonnaprobleemid, millele organisatsioon kaasa aitab.

Esimeses lõigus osutatud taotluse esitamisel võib organisatsioon kasutada VI lisas sätestatud vormi.

2. Pädev asutus lükkab taotluse tagasi, kui lõikes 1 esitatud tingimused ei ole täidetud. Ta esitab organisatsioonile põhjendatud otsuse.

3. Organisatsioonid, kes kasutavad lõikes 1 osutatud pikendust kuni kahe aastani, esitavad pädevale asutusele kinnitamata ajakohastatud keskkonnaaruande kõigil nendel aastatel, mil nad on vabastatud kohustusest esitada kinnitatud ajakohastatud keskkonnaaruanne.

*Artikkel 8***Olulised muudatused**

1. Kui registreeritud organisatsioon planeerib olulisi muudatusi, koostab organisatsioon kõnealuste muudatuste kohta keskkonnaülevaate, mis hõlmab muudatuste keskkonnaaspekte ja -mõju.

2. Pärast keskkonnaülevaate tegemist muudatuste kohta ajakohastab organisatsioon esialgset keskkonnaülevaadet, muudab oma keskkonnapoliitikat, keskkonnakava ja keskkonnajuhtimissüsteemi ning revideerib ja ajakohastab vastavalt kogu keskkonnaaruannet.

3. Kõik lõike 2 kohaselt muudetud ja ajakohastatud dokumendid tõendatakse ja kinnitatakse kuue kuu jooksul.

4. Pärast kinnitamist esitab organisatsioon muudatused pädevale asutusele VI lisas sätestatud vormi abil ja teeb need üldsusele kättesaadavaks.

*Artikkel 9***Keskkonnavalane siseaudit**

1. Registreeritud organisatsioon koostab auditikava, millega tagatakse, et teatava ajavahemiku jooksul, mis ei ületa kolme või nelja aastat, kui kehtib artiklis 7 sätestatud erand, viiakse läbi organisatsiooni kogu tegevust hõlmav keskkonnavalane siseaudit vastavalt III lisas sätestatud nõuetele.

2. Auditit teevad audiitorid, kellel ainuisikuliselt või kollektiivselt on kõnealuste ülesannete täitmiseks vajalik pädevus ja kes on auditeeritavast tegevusest piisavalt sõltumatud, et teha objektiivne otsus.

3. Organisatsiooni keskkonnavalases auditeerimiskavas määratletakse iga auditit või auditeerimistsükli eesmärgid, sealhulgas iga tegevuse auditeerimise sagedus.

4. Pärast iga auditit ja auditeerimistsükli koostavad audiitorid kirjaliku auditeerimisaruande.

▼B

5. Audiitor teavitab organisatsiooni auditi tulemustest ja järeldustest.
6. Pärast auditit koostab organisatsioon asjakohase tegevuskava ja rakendab seda.
7. Auditi tulemuste järgimise tagamiseks kehtestab organisatsioon asjakohased mehhanismid.

*Artikkel 10***EMASi logo kasutamine**

1. Piiramata artikli 35 lõike 2 kohaldamist, võivad V lisas sätestatud EMASi logo kasutada üksnes registreeritud organisatsioonid ja üksnes seni, kuni nende registreering kehtib.

Logol on alati organisatsiooni registreerimisnumber.

2. EMASi logo kasutatakse üksnes V lisas sätestatud tehnilise kirjelduse kohaselt.

3. Juhul kui organisatsioon otsustab artikli 3 lõike 2 kohaselt mitte registreerida kõiki oma tegevuskohti koondregistreerimise teel, tagab ta, et üldsusega suhtlemisel ja EMASi logo kasutamisel on selge, millised tegevuskohad on registreeringuga hõlmatud.

4. EMASi logo ei kasutata

- a) toodetel või nende pakendil või
- b) seoses muud tegevust ning muid teenuseid puudutavate võrdlevate väidetega või selliselt, et logo võidakس ajada segamini ökomärgisega.

5. Registreeritud organisatsiooni avaldatav keskkonnateave võib kanda EMASi logo, tingimusel et selline teave viitab organisatsiooni viimasele keskkonnaaruandele või ajakohastatud keskkonnaaruandele, millest teave saadi, ning et tõendaja on kinnitanud, et teave on

- a) täpne;
- b) põhjendatud ja kontrollitav;
- c) asjakohane ja õiges kontekstis;
- d) iseloomulik organisatsiooni keskkonnategevuse üldisele tulemuslikkusele;
- e) niisugune, mille väärtõlgendamine ei ole tõenäoline, ning
- f) oluline üldise keskkonnamõju seisukohast.

IV PEATÜKK

PÄDEVATE ASUTUSTE SUHTES KOHALDATAVAD EESKIRJAD

*Artikkel 11***Pädevate asutuste määramine ja nende ülesanded**

1. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kes vastutavad ühendes asuvate organisatsioonide registreerimise eest vastavalt käesolevale määrusele.

Liikmesriigid võivad sätestada, et nende määratud pädevad asutused tegelevad ühenduseväliste organisatsioonide registreerimisega ning vastutavad selle eest vastavalt käesolevale määrusele.

Pädevad asutused kontrollivad organisatsioonide registrisse kandmist ja registreeringu säilitamist, sealhulgas registreeringu peatamist või registrist kustutamist.

2. Pädevad asutused võivad olla riiklikud, piirkondlikud või kohalikud.

3. Pädevate asutuste koosseis tagab nende sõltumatuse ja erapooletuse.

4. Pädevatel asutustel on nende ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks vajalikud finants- ja inimressursid.

5. Pädevad asutused kohaldavad käesolevat määrust järjepidevalt ja osalevad artiklis 17 sätestatud korrapärases vastastikusel hindamises.

*Artikkel 12***Kohustused registreerimisprotsessi käigus**

1. Pädevad asutused kehtestavad menetlused organisatsioonide registreerimiseks. Eelkõige kehtestavad nad eeskirjad, mis käsitlevad

a) nende märkuste käsitlemist, mida huvitatud isikud, sealhulgas akrediteerimis- ja litsentsimisasutused ja pädevad täitevasutused ning organisatsioonide esindusorganid, on esitanud registreerimist taotlevate või registreeritud organisatsiooni kohta;

b) organisatsiooni registreerimisest keeldumist, registreeringu peatamist või registrist kustutamist ning

c) nende otsuste kohta esitatud kaebuste lahendamist.

2. Pädevad asutused koostavad registri oma liikmesriigis registreeritud organisatsioonidest, lisades teabe selle kohta, kuidas nende keskkonnaaruandeid või ajakohastatud keskkonnaaruandeid on võimalik kätte saada, ning hooldavad kõnealust registrit ja muudatuste korral ajakohastavad seda igakuiselt.

Register on üldsusele kättesaadav veebilehel.

▼B

3. Pädevad asutused teavitavad komisjoni iga kuu lõikes 2 osutatud registrisse tehtud muudatustest kas otse või riigi ametiasutuste kaudu, vastavalt asjaomase liikmesriigi otsusele.

*Artikkel 13***Organisatsioonide registreerimine**

1. Pädevad asutused vaatavad organisatsioonide registreerimistaotlused läbi kooskõlas selleks kehtestatud menetlustega.

2. Kui organisatsioon taotleb registreerimist, registreerib pädev asutus asjaomase organisatsiooni ja annab talle registreerimisnumbri, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) pädev asutus on saanud registreerimistaotluse, mis sisaldab kõiki artikli 5 lõike 2 punktides a–d osutatud dokumente;

b) pädev asutus on kontrollinud, et tõendamine ja kinnitamine on toimunud vastavalt artiklitele 25, 26 ja 27;

c) pädev asutus on tõendusmaterjalidele, näiteks pädeva täitevasutuse kirjalikule aruandele tuginedes veendunud, et puuduvad tõendid kehtivate keskkonnalaste õigusaktide nõuete rikkumise kohta;

d) huvitatud pooled ei ole esitanud asjakohaseid kaebusi või kaebused on lahendatud positiivselt;

e) pädev asutus on tõendusmaterjalidele tuginedes veendunud, et organisatsioon vastab kõikidele käesoleva määruse nõuetele, ning

f) pädev asutus on vajaduse korral saanud registreerimistasu.

3. Pädev asutus teatab organisatsioonile, et ta on registreeritud, ning annab organisatsioonile tema registreerimisnumbri ja EMASi logo.

4. Kui pädev asutus jõuab järeldusele, et taotluse esitanud organisatsioon ei vasta lõikes 2 sätestatud nõuetele, keeldub ta kõnealust organisatsiooni registreerimast ning esitab organisatsioonile põhjendatud otsuse.

5. Kui pädev asutus saab akrediteerimis- või litsentsimisasutuselt kirjaliku järelevalveakti, millest nähtub, et tõendaja tegevus ei ole olnud piisav tagamaks, et registreerimist taotleb organisatsioon täidab käesoleva määruse nõudeid, keeldub ta kõnealust organisatsiooni registreerimast. Pädev asutus palub organisatsioonil esitada uus registreerimisavaldus.

6. Selleks et saada organisatsiooni registreerimisest keeldumise otsuse tegemiseks vajalikku teavet, konsulteerib pädev asutus asjaomaste huvitatud isikutega, sealhulgas organisatsiooniga.

▼B*Artikkel 14***Organisatsiooni registreeringu pikendamine**

1. Pädev asutus pikendab organisatsiooni registreeringut, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - a) pädevale asutusele on edastatud artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud kinnitatud keskkonnaaruanne, artikli 6 lõike 2 punktis c osutatud kinnitatud ajakohastatud keskkonnaaruanne või artikli 7 lõikes 3 osutatud kinnitamata ajakohastatud keskkonnaaruanne;
 - b) pädevale asutusele on edastatud täidetud vorm, mis sisaldab vähemalt VI lisas ette nähtud miinimumteavet, nagu on osutatud artikli 6 lõike 1 punktis d ja artikli 6 lõike 2 punktis d;
 - c) pädeval asutusel puuduvad tõendid selle kohta, et tõendamine ja kinnitamine ei toimunud vastavalt artiklitele 25, 26 ja 27;
 - d) pädeval asutusel puuduvad tõendid organisatsiooni kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele mittevastavuse kohta;
 - e) huvitatud pooled ei ole esitanud asjakohaseid kaebusi või kaebused on lahendatud positiivselt;
 - f) pädev asutus on tõendusmaterjalidele tuginedes veendunud, et organisatsioon vastab kõikidele käesoleva määruse nõuetele, ning
 - g) pädev asutus on vajaduse korral saanud tasu registreerimise pikendamise eest.
2. Pädev asutus teatab organisatsioonile, et tema registreeringut on pikendatud.

*Artikkel 15***Organisatsiooni registreeringu peatamine või registrist kustutamine**

1. Kui pädev asutus leiab, et registreeritud organisatsioon ei vasta käesoleva määruse nõuetele, annab ta organisatsioonile võimaluse esitada kõnealuses küsimuses oma seisukohad. Kui organisatsioon ei esita rahuldavat vastust, kustutatakse ta registrist või tema registreering peatatakse.
2. Kui pädev asutus saab akrediteerimis- või litsentsimisasutuselt kirjaliku järelevalveakti, millest nähtub, et tõendaja tegevus ei ole olnud piisav tagamaks, et registreeritud organisatsioon täidab käesoleva määruse nõudeid, peatatakse registreering.
3. Registreeritud organisatsiooni registreering peatatakse või vastavalt olukorrale kustutatakse organisatsioon registrist, kui ta ei esita pädevale asutusele kahe kuu jooksul pärast sellekohase nõude saamist kõiki järgmisi dokumente:
 - a) kinnitatud keskkonnaaruanne, ajakohastatud keskkonnaaruanne või artikli 25 lõikes 9 osutatud allkirjastatud deklaratsioon;

▼B

b) vorm, mis sisaldab vähemalt VI lisas ette nähtud miinimumteavet.

4. Kui pädev täitevasutus teavitab pädevat asutust kirjaliku aruan-dega, et organisatsioon on rikkunud kehtivate keskkonnavalaste õigusak-tide nõudeid, peatab pädev asutus sõltuvalt olukorrast kõnealuse orga-nisatsiooni registreeringu või kustutab organisatsiooni kande registrist.

5. Kui pädev asutus otsustab organisatsiooni registreeringu peatada või ta registrist kustutada, võtab ta arvesse vähemalt järgmist:

a) keskkonnamõju, mille tekitab käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmata jätmine organisatsiooni poolt;

b) organisatsiooni poolt käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmata jätmise või selle põhjustanud asjaolude etteaimatavus;

c) eelnenud juhud, mille puhul organisatsioon ei ole täitnud käesolevas määruses sätestatud nõudeid, ning

d) organisatsiooni eripära.

6. Selleks et pädev asutus saaks registreeringu peatamist või organi-satsiooni registrist kustutamist käsitleva otsuse tegemiseks vajalikku teavet, konsulteerib ta huvitatud isikutega, sealhulgas asjaomase organisatsiooniga.

7. Juhul kui pädev asutus on saanud muul viisil kui akrediteerimis-või litsentsimisasutuse kirjaliku järelevalveakti kaudu tõendeid selle kohta, et töendaja tegevus ei ole olnud piisavalt nõuetekohane selleks, et tagada käesoleva määruse nõuete järgimine organisatsiooni poolt, konsulteerib pädev asutus töendaja üle järelevalvet teostava akrediteerimis- või litsentsimisasutusega.

8. Pädev asutus põhjendab võetud meetmeid.

9. Pädev asutus annab organisatsioonile asjakohast teavet konsultat-sioonide kohta huvitatud isikutega.

10. Organisatsiooni registreeringu peatamine tühistatakse, kui pädev asutus on saanud teda rahuldavat teavet selle kohta, et organisatsioon järgib käesoleva määruse nõudeid.

*Artikkel 16***Pädevate asutuste foorum**

1. Pädevad asutused loovad kõikide liikmesriikide pädevate asutuste foorumi (edaspidi „pädevate asutuste foorum”), mis tuleb kokku vähe-malt üks kord aastas ja millel osaleb komisjoni esindaja.

Pädevate asutuste foorum võtab vastu oma töökorra.

2. Pädevate asutuste foorumis osalevad kõigi liikmesriikide pädevad asutused. Kui ühes liikmesriigis on mitu pädevat asutust, võetakse asja-kohased meetmed, et tagada kõikide asutuste teavitamine pädevate asutuste foorumi tegevusest.

▼B

3. Pädevate asutuste foorum töötab välja suunised, mille eesmärk on tagada, et organisatsioonide registreerimisel käesoleva määruse kohaselt ning registreeringu pikendamisel ja peatamisel ja organisatsioonide registrist kustutamisel järgitakse ühtseid menetlusi nii ühenduse sees kui ka väljaspool seda.

Pädevate asutuste foorum edastab komisjonile suunised ja vastastikust hindamist käsitlevad dokumendid.

4. Komisjon esitab vajaduse korral pädevate asutuste foorumi poolt heaks kiidetud ühtlustamismenetlustega seotud suunisdokumendid vastuvõtmiseks vastavalt artikli 49 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

Kõnealused dokumendid tehakse üldsusele kättesaadavaks.

*Artikkel 17***Pädevate asutuste vastastikune hindamine**

1. Pädevate asutuste foorum korraldab vastastikuse hindamise, et hinnata iga pädeva asutuse registreerimissüsteemi vastavust käesolevale määrusele ning töötada välja ühtlustatud lähenemisviis registreerimist käsitlevate eeskirjade kohaldamisele.

2. Vastastikune hindamine toimub korrapäraselt ja kõige tihedamalt iga nelja aasta järel ning see hõlmab artiklites 12, 13 ja 15 sätestatud eeskirjade ja menetluste hindamist. Vastastikuses hindamises osalevad kõik pädevad asutused.

3. Komisjon kehtestab vastastikuse hindamise menetlused, sealhulgas nõuetekohased menetlused vastastikuse hindamise tulemusena vastu võetud otsuste kohta kaebuste esitamiseks.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 49 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

4. Lõikes 3 osutatud menetlused kehtestatakse enne esimese vastastikuse hindamise toimumist.

5. Pädevate asutuste foorum edastab komisjonile ja artikli 49 lõike 1 alusel moodustatud komiteele vastastikuse hindamise korralise aruande.

Kõnealune aruanne tehakse pärast pädevate asutuste foorumi ja esimeses lõigus osutatud komitee heakskiitu üldsusele kättesaadavaks.

V PEATÜKK

TÕENDAJAD*Artikkel 18***Tõendaja ülesanded**

1. Tõendaja hindab, kas organisatsiooni keskkonnaülevaade, keskkonnapoliitika, keskkonnajuhtimissüsteem, auditimenetlused ja nende rakendamine vastavad käesoleva määruse nõuetele.

▼B

2. Tõendaja tõendab järgmist:
 - a) organisatsiooni vastavus kõikidele käesoleva määruse nõuetele seoses esialgse keskkonnaülevaatega, keskkonnajuhtimissüsteemiga, keskkonnaauditi ja selle tulemustega ning keskkonnaaruande või ajakohastatud keskkonnaaruandega;
 - b) organisatsiooni vastavus kehtivate ühenduse, riigi, piirkonna ja kohalike keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele;
 - c) organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidev täiustumine ning
 - d) järgmistes dokumentides sisalduvate andmete ja teabe usaldusväärsus, usutavus ja õigsus:
 - i) keskkonnaaruanne;
 - ii) ajakohastatud keskkonnaaruanne;
 - iii) mis tahes kinnitamisele kuuluv keskkonnateave.
3. Tõendaja tõendab eelkõige vastavalt olukorrale organisatsiooni tehtud esialgse keskkonnaülevaate või auditimenetluste või muude menetluste asjakohasust, vältides tarbetu topelttöö tegemist.
4. Tõendaja tõendab, kas siseauditi tulemused on usaldusväärsed. Vajaduse korral teeb ta sel eesmärgil kohapealseid kontrollid.
5. Organisatsiooni registreerimiseks ettevalmistamise tarbeks läbi viidava tõendamise ajal kontrollib tõendaja vähemalt, kas organisatsioon täidab järgmisi nõudeid:
 - a) kasutusel on täielikult toimiv II lisa kohane keskkonnajuhtimissüsteem;
 - b) III lisa kohane auditikava on täielikult valmis ja juba kasutusele võetud vähemalt kõige tähtsamate keskkonnamõjude suhtes;
 - c) II lisa A osas osutatud juhtkonnapoolne ülevaatus on lõpule viidud ning
 - d) on koostatud IV lisa kohane keskkonnaaruanne ning võimaluse korral on võetud arvesse sektorite võrdlusdokumente.
6. Artikli 6 lõikes 1 osutatud registreeringu pikendamise otstarbel tõendamiseks kontrollib tõendaja, et organisatsioon täidab järgmisi tingimusi:
 - a) organisatsioonil on kasutusel täielikult toimiv II lisa kohane keskkonnajuhtimissüsteem;
 - b) organisatsioonis kehtib täielikult toimiv auditikava, mille puhul on vastavalt III lisale lõpule viidud vähemalt üks auditsükkel;

▼B

- c) organisatsioon on lõpule viinud juhtkonnapoolse ülevaatuse ning
- d) organisatsioon on koostanud IV lisa kohase keskkonnaaruande ning võimaluse korral on võetud arvesse sektorite võrdlusdokumente.

7. Artikli 6 lõikes 2 osutatud registreeringu pikendamise otstarbel tõendamiseks kontrollib tõendaja, et organisatsioon täidab vähemalt järgmisi tingimusi:

- a) organisatsioon on teinud vastavalt III lisale siseauditi, mis hõlmab keskkonnategevuse tulemuslikkust ja vastavust kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide sätetele;
- b) organisatsioon on tõendanud jätkuvat vastavust kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele ja keskkonnategevuse tulemuslikkus on pidevalt paranenud ning
- c) organisatsioon on koostanud IV lisa kohase ajakohastatud keskkonnaaruande ning võimaluse korral on võetud arvesse sektorite võrdlusdokumente.

*Artikkel 19***Tõendamise sagedus**

1. Organisatsiooniga konsulteerides koostab tõendaja kava, millega tagatakse, et kõik artiklites 4, 5 ja 6 osutatud elemendid, mis on vajalikud registreerimiseks ja registreeringu pikendamiseks, on tõendatud.
2. Tõendaja kinnitab kuni 12-kuuliste ajavahemike tagant keskkonnaaruannet või ajakohastatud keskkonnaaruannet puudutava ajakohastatud teabe.

Vajaduse korral kohaldatakse artikliga 7 ette nähtud erandit.

*Artikkel 20***Nõuded tõendajale**

1. Käesoleva määruse kohase akrediteeringu või litsentsi saamiseks esitab tõendaja kandidaat taotluse akrediteerimis- või litsentsimisasutusele, kellelt ta akrediteeringut või litsentsi taotleb.

Kõnealusel taotluses täpsustatakse akrediteeringu või litsentsi valdkond, viidates määruses (EÜ) nr 1893/2006 ⁽¹⁾ kehtestatud majanduse tegevusalade klassifikatsioonile.

2. Tõendaja esitab akrediteerimis- või litsentsimisasutusele asjakohased tõendid oma pädevuse kohta, sealhulgas teadmiste, asjaomase kogemuse ja tehniliste võimaluste kohta taotletud akrediteeringu või litsentsi valdkonnas järgmistes aspektides:

- a) käesolev määrus;
- b) keskkonnajuhtimissüsteemide üldine toimimine;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

▼B

- c) komisjoni poolt artikli 46 kohaselt väljaantud asjakohased sektorite võrdlusdokumendid käesoleva määruse rakendamiseks;
- d) tõendatava ja kinnitatava tegevuse seisukohalt olulised õigusnormid;
- e) keskkonnaaspektid ja keskkonnamõju, sealhulgas säästva arengu keskkonnamõõde;
- f) tõendatava ja kinnitatava tegevuse keskkonnaküsimustega seotud tehniliste aspektide tundmine ja nendest arusaamine;
- g) tõendatava ja kinnitatava tegevuse üldine toimimine, et hinnata juhtimissüsteemi nõuetekohasust, seoses koostoimega organisatsiooni ja tema toodete, teenuste ja toimingute ning keskkonna vahel, sealhulgas vähemalt
 - i) organisatsiooni kasutatav tehnoloogia;
 - ii) tegevuses kasutatavad terminoloogia ja vahendid;
 - iii) tegevus ning tegevuse ja keskkonna vastastikuse mõju iseloomustus;
 - iv) oluliste keskkonnaaspektide hindamise meetodika;
 - v) saastamise piiramise ja leevendamise tehnoloogia;
- h) keskkonnaauditi nõuded ja meetodika, sealhulgas oskus viia läbi tõhus audit keskkonnajuhtimissüsteemi tõendamiseks, asjakohaste auditi tulemuste ja järelduste kindlakstegemine ning suuliste ja kirjalike auditaruannete koostamine ja esitamine, et anda selge ülevaade tõendamisauditist;
- i) teabe auditeerimine, keskkonnuaruanne ja ajakohastatud keskkonnuaruande seos andmehalduse, -salvestuse ja -käitlusega, andmete esitamine kirjalikult ja graafiliselt võimalike andmevigade arvessevõtmiseks, oletuste ja hinnangute kasutamine;
- j) toodete ja teenuste keskkonnamõõde, sealhulgas keskkonnaaspektid ja keskkonnategevuse tulemuslikkus kasutamise ajal ja pärast seda, ning keskkonnuaalaste otsuste tegemiseks esitatud andmete terviklikkus.

3. Tõendajalt nõutakse, et ta näitaks lõikes 2 sätestatud pädevusvaldkonnas üles jätkuvat kutsealast arengut ja säilitaks arengut tõendavaid dokumente, et akrediteerimis- või litsentsimisasutus saaks seda hinnata.

4. Tõendaja on oma tegevuses organisatsiooniväline kolmas osapool, sõltumatu, eriti organisatsiooni audiitorist või konsultandist, erapooletu ja objektiivne.

▼B

5. Tõendaja tagab, et tal ei ole ärilisi, rahalisi ega muid huve, mis võiksid mõjutada tema otsust või seada kahtluse alla kõnealuse otsuse sõltumatuse ja tema tõendamistegevuse aususe. Tõendaja tagab, et ta vastab kõikidele sellekohastele eeskirjadele.

6. Käesolevas määruses tõendamisele ja kinnitamisele esitatavate nõuete järgimiseks on tõendajal dokumenteeritud meetodid ja kord, sealhulgas kvaliteedikontrolli mehhanismid ja konfidentsiaalsussätted.

7. Kui tõendajaks on organisatsioon, peab tal olema organisatsiooni skeem, mis täpsustab organisatsioonisisese struktuuri ja vastutuse, ning ülevaade õiguslikust seisundist, omandisuhetest ja finantseerimisallikatest.

Organisatsiooni skeem esitatakse taotluse korral.

8. Nende nõuete täitmine tagatakse enne akrediteerimist või litsentseerimist tehtava hindamisega ja akrediteerimis- või litsentseerimisasutuse järelevalvega.

*Artikkel 21***Täiendavad nõuded füüsilisest isikust tõendajale, kes teostab tõendamist ja kinnitamist ainuisikuliselt**

Füüsilisest isikust üksiktõendajal, kes teostab tõendamist ja kinnitamist ainuisikuliselt, peab lisaks artiklis 20 sätestatud nõuete täitmisele olema

- a) kogu vajalik pädevus tõendamise ja kinnitamise teostamiseks oma litsentseeritud valdkondades;
- b) piiratud litsentsivaldkond sõltuvalt tema isiklikust pädevusest.

*Artikkel 22***Täiendavad nõuded kolmandas riigis tegutsevale tõendajale**

1. Kui tõendaja kavatseb teostada tõendamist ja kinnitamist kolmandas riigis, taotleb ta akrediteeringut või litsentsi konkreetse kolmanda riigi jaoks.

2. Kolmandas riigis akrediteeringu või litsentsi saamiseks peab tõendaja lisaks artiklites 20 ja 21 sätestatud nõuetele vastama järgmistele nõuetele:

- a) selle kolmanda riigi keskkonnanalaste õigusnormide tundmine ja nendest arusaamine, kus akrediteeringut või litsentsi taotletakse;
- b) selle kolmanda riigi ametliku keele oskamine, kus akrediteeringut või litsentsi taotletakse.

▼B

3. Lõikes 2 sätestatud nõudeid käsitatakse täidetuna, kui tõendaja tõendab lepingulise suhte olemasolu tõendaja ning kõnealustele nõuetele vastava kvalifitseeritud isiku või organisatsiooni vahel.

Kõnealune isik või organisatsioon on tõendatavast organisatsioonist sõltumatu.

*Artikkel 23***Järelevalve tõendajate üle**

1. Tõendajate tehtava tõendamise ja kinnitamise üle, mis toimub:
 - a) liikmesriigis, kus tõendaja akrediteeriti või litsentsiti, teostab järelevalvet tõendaja akrediteerinud või litsentsinud akrediteerimis- või litsentsimisasutus;
 - b) kolmandas riigis, teostab järelevalvet akrediteerimis- või litsentsimisasutus, kes akrediteeris või litsentsis tõendaja kõnealuseks tegevuseks;
 - c) muus liikmesriigis kui see, kus tõendaja on akrediteeritud või litsentitud, teostab järelevalvet selle liikmesriigi akrediteerimis- või litsentsimisasutus, kus tõendamine toimub.
 2. Vähemalt neli nädalat enne iga tõendamist liikmesriigis edastab tõendaja tema üle teostatava järelevalve eest vastutavale akrediteerimis- või litsentsimisasutusele oma akrediteeringu või litsentsi üksikasjad ning teatab, millal ja kus tõendamine toimub.
 3. Tõendaja teatab akrediteerimis- või litsentsimisasutusele viivitamata kõikidest muutustest, mis võivad akrediteeringut või litsentsi või nende valdkonda mõjutada.
 4. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus näeb ette korra, millega tagatakse vähemalt iga 24 kuu järel tõendaja jätkuv vastavus akrediteerimis- või litsentsimisnõuetele ja jälgitakse tehtud tõendamiste ja kinnitamiste kvaliteeti.
 5. Järelevalve hulka võib kuuluda tõendaja kontori auditeerimine, tema tegevuse kohapealne jälgimine organisatsioonides, küsimustikud, tõendaja kinnitatud keskkonnaaruannete või ajakohastatud keskkonnaaruannete läbivaatus ning tõendamisaruannde läbivaatus.
- Järelevalve peab olema proportsionaalne tõendaja tegevusega.
6. Organisatsioonid peavad võimaldama akrediteerimis- või litsentsimisasutustel teostada tõendamise ja kinnitamise ajal järelevalvet tõendaja üle.
 7. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus teeb mis tahes otsuse akrediteeringu või litsentsi tühistamise, peatamise või selle valdkonna piiramise kohta alles pärast seda, kui tõendajal on olnud võimalus oma seisukohti avaldada.

▼B

8. Kui järelevalvet teostav akrediteerimis- või litsentsimisasutus on arvamusel, et tõendaja töö kvaliteet ei vasta käesoleva määruse nõuetele, edastatakse kirjalik järelevalveakt asjaomasele tõendajale ja pädevale asutusele, kellele asjaomane organisatsioon kavatses esitada registreerimistaotluse või kes on asjaomase organisatsiooni registreerinud.

Hilisemate vaidluste puhul edastatakse järelevalveakt artiklis 30 osutatud akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumile.

*Artikkel 24***Täiendavad nõuded järelevalve puhul tõendajate üle, kes tegutsevad muus kui neid akrediteerinud või litsentsinud liikmesriigis**

1. Ühes liikmesriigis akrediteeritud või litsentsitud tõendaja teatab vähemalt neli nädalat enne teises liikmesriigis tõendamise- ja kinnitamistoimingute alustamist viimati nimetatud liikmesriigi akrediteerimis- või litsentsimisasutusele järgmised andmed:

a) tema akrediteeringu või litsentsi andmed, pädevus, eelkõige selle teise liikmesriigi keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ja riigi ametliku keele oskamine, ning vajaduse korral meeskonna koosseis;

b) tõendamise ja kinnitamise aeg ja koht;

c) organisatsiooni aadress ja kontaktandmed.

Kõnealused andmed esitatakse enne iga tõendamise- ja kinnitamistoimingut.

2. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus võib nõuda selgitusi tõendaja teadmiste kohta kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuete valdkonnas.

3. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus võib nõuda muude kui lõikes 1 osutatud tingimuste täitmist ainult juhul, kui kõnealused muud tingimused ei piira tõendaja õigust osutada teenuseid muus kui teda akrediteerinud või litsentsinud liikmesriigis.

4. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus ei kasuta lõikes 1 osutatud teatamise korda selleks, et tõendaja saabumist edasi lükata. Kui akrediteerimis- või litsentsimisasutus ei ole võimeline täitma oma ülesandeid vastavalt lõigetele 2 ja 3 enne tõendaja poolt lõike 1 punkti b kohaselt teatatud aega, edastab ta tõendajale põhjenduse.

5. Akrediteerimis- või litsentsimisasutused ei võta teatamise ega järelevalve eest diskrimineerivat tasu.

▼B

6. Kui järelevalvet teostav akrediteerimis-litsentsimisasutus on arvamisel, et tõendaja töö kvaliteet ei vasta käesoleva määruse nõuetele, edastatakse kirjalik järelevalveakt asjaomasele tõendajale, tõendaja akrediteerinud või litsentsinud akrediteerimis- või litsentsimisasutusele ja pädevale asutusele, kellele asjaomane organisatsioon kavatses esitada registreerimistaotluse või kes on asjaomase organisatsiooni registreerinud. Hilisemate vaidluste puhul edastatakse järelevalveakt artiklis 30 osutatud akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumile.

*Artikkel 25***Tõendamise ja kinnitamise tingimused**

1. Tõendaja tegutseb oma akrediteeringu või litsentsi valdkonnas, tuginedes organisatsiooniga sõlmitud kirjalikule lepingule.

Kõnealuses lepingus

- a) täpsustatakse tegevuse ulatus;
 - b) täpsustatakse tingimused, mille eesmärk on võimaldada tõendajal tegutseda sõltumatult ja professionaalselt, ning
 - c) kohustatakse organisatsiooni tegema vajalikku koostööd.
2. Tõendaja tagab, et organisatsiooni elemendid on üheselt määratletud ja see määratlus vastab tegelikule tegevuse jaotusele.

Keskkonnaaruandes täpsustatakse kõik organisatsiooni eri osad, mille suhtes kohaldatakse tõendamist ja kinnitamist.

3. Tõendaja hindab artiklis 18 sätestatud elemente.
4. Tõendamise ja kinnitamise käigus uurib tõendaja dokumente, külastab organisatsiooni, teeb kohapealseid kontrole ja küsitleb töötajaid.
5. Enne tõendaja külastust esitab organisatsioon talle põhiteabe organisatsiooni ja selle tegevuse kohta, keskkonnapoliitika ja keskkonnakava, organisatsioonis toimiva keskkonnajuhtimissüsteemi kirjelduse, koostatud keskkonnanälevaate või tehtud auditi üksikasjad, aruande kõnealuse ülevaate või auditi ja hilisema korrigeeriva tegevuse kohta ning keskkonnaaruande projekti või ajakohastatud keskkonnaaruande.
6. Tõendaja koostab tõendamise tulemuste kohta organisatsiooni jaoks kirjaliku aruande, milles täpsustatakse järgmised üksikasjad:

- a) kõik tõendaja tegevuse seisukohast olulised asjaolud;

▼B

- b) käesoleva määruse nõuetele vastavuse kirjeldus, sealhulgas tõendusmaterjal, tulemused ja järeldused;
- c) saavutuste ja eesmärkide võrdlus eelmiste keskkonnaaruannetega ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse hinnanguga ning hinnang organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidevale täiustumisele;
- d) vajaduse korral keskkonnaülevaate, auditeerimismeetodi või keskkonnajuhtimissüsteemi või mis tahes muu asjassepuutuva protsessi tehnilised puudused.

7. Käesoleva määruse nõuetele mittevastavuse korral täpsustatakse aruandes lisaks

- a) organisatsiooni nõuetele mittevastavust käsitlevad tulemused ja järeldused ning tõendid, millel kõnealused tulemused ja järeldused põhinevad;
- b) lahknevused keskkonnaaruande projektist või ajakohastatud keskkonnaaruandest ning muudatused või täiendused, mis tuleks keskkonnaaruandesse või ajakohastatud keskkonnaaruandesse teha.

8. Pärast tõendamist kinnitab tõendaja organisatsiooni keskkonnaaruande või ajakohastatud keskkonnaaruande ning kinnitab, et see vastab käesoleva määruse nõuetele, tingimusel et tõendamise ja kinnitamise tulemusel selgub, et

- a) organisatsiooni keskkonnaaruandes või ajakohastatud keskkonnaaruandes esitatud teave ja andmed on usaldusväärsed ja õiged ning vastavad käesoleva määruse nõuetele ja
- b) puuduvad tõendid selle kohta, et organisatsioon ei täida kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide nõudeid.

9. Pärast kinnitamist väljastab tõendaja VII lisas osutatud allkirjastatud deklaratsiooni, milles ta kinnitab, et tõendamine ja kinnitamine toimusid kooskõlas käesoleva määrusega.

10. Ühes liikmesriigis akrediteeritud või litsentsitud tõendaja võib teha tõendamise- ja kinnitamistoiminguid mis tahes muus liikmesriigis kooskõlas käesolevas määruses sätestatud nõuetega.

Tõendamise või kinnitamise üle teostab järelevalvet selle liikmesriigi akrediteerimis- või litsentsimisasutus, kus tõendamine toimub. Tegevuse algusest teatatakse kõnealusele akrediteerimis- või litsentsimisasutusele kooskõlas artikli 24 lõikes 1 sätestatud ajakavaga.

Artikkel 26

Väikeste organisatsioonide tõendamine ja kinnitamine

1. Tõendamise- ja kinnitamistoimingutes võtab tõendaja arvesse väikeste organisatsioonide eripära, sealhulgas järgmist:

- a) lühike kommunikatsiooniahel;
- b) mitmekülgsete tööülesannetega personal;

▼B

- c) väljaõpe töökohal;
 - d) võime muutustega kiiresti kohaneda ning
 - e) menetlusi käsitlevate dokumentide piiratud hulk.
2. Tõendaja teostab tõendamise või kinnitamise nii, et see ei tekitaks väikestele organisatsioonidele põhjendamatu koormust.
 3. Tõendaja võtab arvesse objektiivseid tõendeid selle kohta, et süsteem on tõhus, sealhulgas tegevuse suuruse ja keerukusega proportsionaalsete menetluste olemasolu organisatsioonis, seonduva keskkonnamõju laadi ning käitlejate pädevust.

*Artikkel 27***Tõendamise ja kinnitamise tingimused kolmandas riigis**

1. Ühes liikmesriigis akrediteeritud või litsentsitud tõendaja võib teha tõendamise- ja kinnitamistoiminguid kolmandas riigis asuva organisatsiooni tarbeks kooskõlas käesolevas määruses sätestatud nõuetega.
2. Vähemalt kuus nädalat enne tõendamist või kinnitamist kolmandas riigis edastab tõendaja selle liikmesriigi akrediteerimis- või litsentsimisasutusele, kus asjaomane organisatsioon kavatab registreerimist taotleda või on registreeritud, oma akrediteeringu või litsentsi üksikasjad ning tõendamise või kinnitamise aja ja koha.
3. Tõendamise ja kinnitamise üle teostab järelevalvet selle liikmesriigi akrediteerimis- või litsentsimisasutus, kus tõendaja on akrediteeritud või litsentsitud. Tegevuse algusest teatatakse kõnealusele akrediteerimis- või litsentsimisasutusele kooskõlas lõikes 2 sätestatud ajakavaga.

VI PEATÜKK

AKREDITEERIMIS- JA LITSENTSIMISASUTUSED*Artikkel 28***Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste toimimine**

1. Liikmesriikide poolt määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 4 kohaselt määratud akrediteerimisasutused vastutavad tõendajate akrediteerimise eest ning tõendajate poolt käesoleva määruse alusel tehtavate toimingute järelevalve eest.
2. Liikmesriigid võivad määrata kooskõlas määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõikega 2 litsentsimisasutuse, mis vastutab tõendajatele litsentside väljastamise ja tõendajate järelevalve eest.

▼ B

3. Liikmesriigid võivad otsustada keelduda andmast tõendaja akrediteeringut või litsentsi füüsilisele isikule.

4. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutused hindavad tõendajate pädevust, tuginedes artiklites 20, 21 ja 22 sätestatud elementidele, mis on taotletava akrediteeringu või litsentsi valdkonna seisukohast asjakohased.

5. Tõendajate akrediteeringu või litsentsi valdkond määratakse kindlaks nõukogu määruses (EÜ) nr 1893/2006 sätestatud majandustegevusalade klassifikaatori alusel. Akrediteeringu valdkonna määrab tõendaja pädevus ning selle puhul võetakse vajaduse korral arvesse toimingululatust ja keerukust.

6. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutused kehtestavad asjakohased menetlused tõendajate akrediteeringu või litsentsi andmiseks, sellest keeldumiseks, akrediteeringu või litsentsi peatamiseks ja tühistamiseks ning tõendajate järelevalveks.

Kõnealused menetlused hõlmavad nende märkuste käsitlemise korda, mida huvitatud isikud, sealhulgas pädevad asutused ja organisatsioonide esindusorganid, on esitanud akrediteerimist või litsentsi taotlejate ning akrediteeritud ja litsentsitud tõendajate kohta.

7. Akrediteerimisest või litsentsimisest keeldumise puhul teavitab akrediteerimis- või litsentsimisasutus tõendajat oma otsuse põhjustest.

8. Akrediteerimis- või litsentsimisasutused koostavad loetelu oma liikmesriigis tegutsevatest tõendajatest ja nende akrediteeringu või litsentsi valdkondadest, muudavad ja ajakohastavad seda loetelu iga kuu ning edastavad kõnealuse loetelu muudatused kas otse või riigi ametiasutuste kaudu, vastavalt asjaomase liikmesriigi otsusele, komisjonile ja pädevale asutusele liikmesriigis, kus akrediteerimis- või litsentsimisasutus asub.

9. Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõikes 3 sätestatud järelevalvet käsitlevate eeskirjade ja menetluste kohaselt koostavad akrediteerimis- ja litsentsimisasutused järelevalveakti, kui nad pärast asjaomase tõendajaga konsulteerimist otsustavad, et on täidetud üks järgmistest tingimustest:

a) tõendaja ei teostanud toiminguid piisavalt nõuetekohaselt, et oleks tagatud, et organisatsioon vastab käesoleva määruse tingimustele;

b) tõendaja teostas tõendamis- ja kinnitamistoiminguid, rikkudes ühte või mitut käesoleva määruse nõuet.

Kõnealune akt edastatakse pädevale asutusele liikmesriigis, kus organisatsioon on registreeritud või taotleb registreerimist, ning vajaduse korral tõendaja akrediteerinud või litsentsinud akrediteerimis- või litsentsimisasutusele.

▼B*Artikkel 29***Akrediteeringu ja litsentsi peatamine ja tühistamine**

1. Akrediteeringu või litsentsi peatamiseks või tühistamiseks on vaja konsulteerida asjaomaste isikutega, sealhulgas tõendajaga, et akrediteerimis- või litsentsimisasutusel oleks otsuse tegemiseks kõik vajalikud tõendid.
2. Akrediteerimis- või litsentsimisasutus teavitab tõendajat võetud meetmete põhjustest ja vajaduse korral pädeva täitevasutusega peetud aruteludest.
3. Akrediteering või litsents peatatakse või tühistatakse seniks, kuni saadakse kinnitus selle kohta, et tõendaja vastab käesolevale määrusele, pidades vajaduse korral silmas nõuetele mittevastavuse või nõuete eiramise laadi ja ulatust.
4. Akrediteeringu või litsentsi peatamine tühistatakse, kui akrediteerimis- või litsentsimisasutus on saanud teda rahuldavat teavet selle kohta, et tõendaja vastab käesolevale määrusele.

*Artikkel 30***Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorum**

1. Moodustatakse kõikide liikmesriikide akrediteerimis- ja litsentsimisasutustest koosnev foorum (edaspidi „akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorum“), mis tuleb kokku vähemalt kord aastas komisjoni esindaja juuresolekul.
2. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumi ülesanne on tagada järgmiste menetluste järjepidevus:
 - a) keskkonnatõendajate akrediteerimine või litsentsimine käesoleva määruse kohaselt, sealhulgas akrediteerimisest või litsentsimisest keeldumine, akrediteeringu või litsentsi peatamine ja tühistamine;
 - b) järelevalve akrediteeritud või litsentsitud keskkonnatõendajate tegevuse üle.
3. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumil töötatakse välja suunised akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste pädevusvaldkonda käsitlevates küsimustes.
4. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumil võetakse vastu selle töökord.
5. Lõikes 3 osutatud suunisdokumendid ja lõikes 4 osutatud töökord edastatakse komisjonile.
6. Komisjon esitab vajaduse korral akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumi poolt heakskiidetud ühtlustamismenetlustega seotud suunisdokumendid vastuvõtmiseks vastavalt artikli 49 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

Kõnealused dokumendid tehakse üldsusele kättesaadavaks.

▼B*Artikkel 31***Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste vastastikune hindamine**

1. Käesoleva määruse kohane tõendajate akrediteerimise ja litsentsimis vastastikune hindamine, mille korraldab akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorum, toimub korrapäraselt vähemalt iga nelja aasta järel ning see hõlmab artiklites 28 ja 29 sätestatud eeskirjade ja menetluste hindamist.

Vastastikuses hindamises osalevad kõik akrediteerimis- ja litsentsimisasutused.

2. Akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorum edastab komisjonile ja artikli 49 lõike 1 alusel moodustatud komiteele vastastikuse hindamise korralise aruande.

Kõnealune aruanne tehakse pärast akrediteerimis- ja litsentsimisasutuste foorumi ja esimeses lõigus osutatud komitee heakskiitu üldsusele kättesaadavaks.

VII PEATÜKK

LIIKMESRIIKIDE SUHTES KOHALDATAVAD EESKIRJAD*Artikkel 32***Abi organisatsioonidele seoses vastavusega keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele**

1. Liikmesriigid tagavad, et organisatsioonidele on kättesaadav teave ja abi asjaomas liikmesriigis kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuete valdkonnas.

2. Abi hõlmab järgmist:

a) teave kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuete kohta;

b) pädeva täitevasutuse andmed kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide konkreetsete nõuete puhul.

3. Liikmesriigid võivad delegeerida lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesanded pädevatele asutustele või muudele asutustele, kellel on ülesande täitmiseks vajalikud oskusteadmised ja asjakohased ressursid.

4. Liikmesriigid tagavad, et täitevasutused vastavad vähemalt väikeste organisatsioonide küsimustele, mis käsitlevad kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõudeid ja mis kuuluvad nende pädevusse, ning et nad annavad organisatsioonidele ülevaate võimalustest demonstree-rida, kuidas organisatsioonid täidavad asjakohaseid õigusaktide nõudeid.

5. Liikmesriigid tagavad, et pädevad täitevasutused teatavad registreeritud organisatsioonide asjakohastele keskkonnaga seotud õigusaktide nõuetele mittevastavusest organisatsiooni registreerinud pädevale asutusele.

Pädev täitevasutus teavitab kõnealust pädevat asutust niipea kui võimalik ja hiljemalt ühe kuu jooksul pärast mittevastavusest teadasaamist.

▼B*Artikkel 33***EMASi edendamine**

1. Liikmesriigid edendavad koostöös pädevate asutuste, täitevasutuste ja teiste asjakohaste sidusrühmadega EMASi süsteemi, võttes arvesse artiklites 34–38 osutatud tegevusi.
2. Liikmesriigid võivad sel eesmärgil kehtestada edendamisstrateegia, mis vaadatakse korrapäraselt läbi.

*Artikkel 34***Teavitamine**

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et teavitada
 - a) üldsust EMASi eesmärkidest ja peamistest elementidest;
 - b) organisatsioone käesoleva määruse sisust.
2. Liikmesriigid kasutavad vajaduse korral erialaseid väljaandeid, kohalikke ajakirjandusväljaandeid, edenduskampaaniaid või muid sobivaid vahendeid, et edendada EMASi üldist teadvustamist.

Liikmesriigid võivad teha koostööd eelkõige tööstusliitude, tarbijaorganisatsioonide, keskkonnaorganisatsioonide, ametiühingute, kohalike institutsioonide ja muude asjakohaste sidusrühmadega.

*Artikkel 35***Edendustegevus**

1. Liikmesriigid tegelevad EMASi edendamisega. Sellise tegevuse hulka võib kuuluda:
 - a) kõikide asjaomaste isikute vahel EMASi-alaste teadmiste ja parimate tavade vahetamise edendamine,
 - b) tõhusate vahendite väljatöötamine EMASi propageerimiseks ja nende jagamine organisatsioonidega,
 - c) tehniline abi organisatsioonidele nende EMASi-alase turustustegevuse määratlemisel ja rakendamisel,
 - d) organisatsioonide partnerluse soodustamine EMASi edendamiseks.
2. Pädevad asutused, akrediteerimis- ja litsentsimisasutused, riigi ametiasutused ning muud sidusrühmad võivad EMASi logo ilma registreerimisnumbrita kasutada EMASiga seotud turustamise ja müügiedenduse eesmärgil. V lisas sätestatud EMASi logo kasutamine sellistel juhtumitel ei tohi jätta muljet, et kasutaja on registreeritud, kui ta on registreerimata.

▼B*Artikkel 36***Väikeste organisatsioonide osalemise edendamine**

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid väikeste organisatsioonide osalemise soodustamiseks, muu hulgas

- a) hõlbustavad nad juurdepääsu väikeste organisatsioonide vajadustega kohaldatud teabele ja toetusfondidele;
- b) tagavad nad, et mõistlike registreerimistasudega soodustatakse väikeste organisatsioonide osalemist;
- c) edendavad nad tehnilise abi meetmeid.

*Artikkel 37***Grupiviisiline registreerimine ja sammsammuline lähenemisviis**

1. Liikmesriigid julgustavad kohalikke ametiasutusi andma koostöös tööstusliitude, kaubanduskodade ja teiste huvitatud isikutega spetsiaalset abi organisatsioonide rühmadele, et aidata neil täita artiklites 4, 5 ja 6 osutatud registreerimisnõudeid.

Rühma iga organisatsioon registreeritakse eraldi.

2. Liikmesriigid soodustavad keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamist organisatsioonides. Eelkõige julgustavad nad kasutama sammsammulist lähenemisviisi, mille tulemus on EMASi-kohane registreerimine.

3. Lõigete 1 ja 2 kohaselt kehtestatud süsteemide eesmärk on vältida tarbetuid kulusid osalejatele, eelkõige väikestele organisatsioonidele.

*Artikkel 38***EMAS ning ühenduse muu poliitika ja muud vahendid**

1. Ilma et see piiraks ühenduse õigusaktide kohaldamist, kaaluvad liikmesriigid, kuidas käesoleva määruse kohast EMASi registreerimist saab

- a) arvesse võtta uute õigusaktide väljatöötamisel;
- b) kasutada õigusaktide kohaldamise ja täitmise tagamise vahendina;
- c) arvesse võtta riigihangete puhul.

2. Ilma et see piiraks ühenduse õigusaktide, eelkõige konkurentsi, maksustamist ja riigiabi käsitlevate õigusaktide kohaldamist, võtavad liikmesriigid vajaduse korral meetmeid, et hõlbustada organisatsioonide EMASi kohast registreerimist või registreeringu säilitamist.

Sellised meetmed võivad muu hulgas hõlmata järgmist:

- a) regulatiivse koormuse vähendamine, nii et registreeritud organisatsiooni käsitataks teatavatele teistes pädevate asutuste poolt identifitseeritud õigusaktides sätestatud keskkonnavalastele nõuetele vastavana;

▼B

- b) parem õigusloome, mille puhul muudetakse teisi õigusakte, nii et EMASis osalevate organisatsioonide koormus kaotatakse, seda vähendatakse või lihtsustatakse, et soodustada turgude tõhusat toimimist ja parandada konkurentsivõimet.

*Artikkel 39***Tasud**

1. Liikmesriigid võivad kehtestada tasude süsteemi, võttes arvesse järgmist:

- a) kulud, mis tekivad liikmesriikide poolt vastavalt artiklile 32 selleks määratud või loodud asutustele seoses organisatsioonidele teabe ja abi andmisega;
- b) kulud seoses tõendajate akrediteerimise, litsentsimise ja järelevalvega;
- c) pädevate asutuste registreerimise kulud, registreeringu uuendamise, peatamise ja registrist kustutamise kulud ja selliste protsesside täiendavad haldamise kulud väljaspool ühendust asuvate organisatsioonide jaoks.

Kõnealused tasud ei ületa mõistlikku summat ning on proportsionaalsed organisatsiooni suuruse ja tehtava töö mahuga.

2. Liikmesriigid tagavad, et organisatsioonid on kõikidest kohaldatavatest tasudest informeeritud.

*Artikkel 40***Mittevastavus**

1. Juhul kui käesolevat määrust ei järgita, rakendavad liikmesriigid asjakohaseid õigus- või haldusmeetmeid.

2. Liikmesriigid kehtestavad tõhusad meetmed vältimaks EMASi logo kasutamist käesolevat määrust rikkudes.

Võib kasutada sätteid, mis on kehtestatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivile 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul⁽¹⁾.

*Artikkel 41***Komisjoni teavitamine ja talle aruannete esitamine**

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni pädevate asutuste ja akrediteerimis- ning litsentsimisasutuste toimimisega seotud struktuurist ja menetlustest ning ajakohastavad seda teavet, kui on tarvis.

⁽¹⁾ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22.

▼B

2. Liikmesriigid esitavad iga kahe aasta tagant komisjonile ajakohastatud teabe käesoleva määruse alusel võetud meetmete kohta.

Kõnealustes aruannetes võtavad liikmesriigid arvesse viimast komisjoni poolt artikli 47 kohaselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud aruannet.

VIII PEATÜKK

KOMISJONI SUHTES KOHALDATAVAD EESKIRJAD

*Artikkel 42***Teavitamine**

1. Komisjon teavitab
 - a) üldsust EMASi eesmärkidest ja peamistest elementidest;
 - b) organisatsioone käesoleva määruse sisust.
2. Komisjon peab ja teeb üldsusele kättesaadavaks
 - a) tõendajate ja registreeritud organisatsioonide registri;
 - b) elektrooniliste keskkonnaaruannete andmebaasi;
 - c) EMASi käsitlevate parimate tavade andmebaasi, mis sisaldab muu hulgas tõhusaid vahendeid EMASi edendamiseks ning näiteid organisatsioonide tehnilise toetamise kohta;
 - d) loetelu ühenduse ressursidest EMASi rakendamise ja sellega seotud projektide ning tegevuste rahastamiseks.

*Artikkel 43***Koostöö ja kooskõlastamine**

1. Komisjon soodustab asjakohaselt liikmesriikide koostööd, eelkõige selleks, et saavutada ühenduses selliste eeskirjade ühetaoline ja järjekindel kohaldamine, mis käsitlevad järgmist:
 - a) organisatsioonide registreerimine;
 - b) tõendajad;
 - c) artiklis 32 osutatud teave ja abi.
2. Ilma et see piiraks riigihankeid käsitlevate ühenduse õigusaktide kohaldamist, viitavad komisjon ja teised ühenduse institutsioonid vajaduse korral ehitustööde ja teenuste hankelepingute täitmise tingimustes EMASile või teistele artikli 45 kohaselt tunnustatud või samaväärsetele keskkonnajuhtimissüsteemidele.

▼B*Artikkel 44***EMASi integreerimine ühenduse muusse poliitikasse ja muudesse vahenditesse**

Komisjon kaalub, kuidas käesoleva määruse kohast EMASi registreerimist:

- 1) saab võtta arvesse uute õigusaktide väljatöötamisel ja kehtivate õigusaktide läbivaatamisel, eelkõige artikli 38 lõikes 2 kirjeldatud regulatiivse koormuse vähendamise ja parema õigusloome näol;
- 2) saab kasutada õigusaktide kohaldamise ja täitmise tagamise vahendina.

*Artikkel 45***Seos muude keskkonnajuhtimissüsteemidega**

1. Liikmesriigid võivad esitada komisjonile kirjaliku taotluse, et tunnustada käesoleva määruse nõuetele vastavaks kehtivad keskkonnajuhtimissüsteemid või nende osad, mis on sertifitseeritud vastavalt asjakohastele riigi või piirkonna tasandil tunnustatud sertifitseerimismenetlustele.
2. Liikmesriigid täpsustavad oma taotluses keskkonnajuhtimissüsteemide asjakohased osad ja vastavad käesoleva määruse nõuded.
3. Liikmesriigid esitavad tõendid selle kohta, et kõik asjaomase keskkonnajuhtimissüsteemi asjakohased osad vastavad käesolevale määrusele.
4. Pärast lõikes 1 osutatud taotluse läbivaatamist, ja toimides vastavalt artikli 49 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele, tunnustab komisjon keskkonnajuhtimissüsteemide asjakohaseid osi ja sertifitseerimisasutuste akrediteerimis- või litsentsimisnõudeid, kui ta on veendunud, et liikmesriik on
 - a) oma taotluses piisavalt selgelt täpsustanud keskkonnajuhtimissüsteemide asjakohased osad ja vastavad käesoleva määruse nõuded;
 - b) esitanud piisavad tõendid selle kohta, et kõik asjaomase keskkonnajuhtimissüsteemi asjakohased osad vastavad käesolevale määrusele.
5. Komisjon avaldab teabe tunnustatud keskkonnajuhtimissüsteemide (sealhulgas need I lisas osutatud EMASi osad, mille suhtes neid standardeid kohaldatakse) ja tunnustatud akrediteerimis- või litsentsimisnõuete kohta *Euroopa Liidu Teatajas*.

▼B*Artikkel 46***Võrdlusdokumentide ja juhiste väljatöötamine**

1. Komisjon töötab liikmesriikide ja muude sidusrühmadega konsulteerides välja sektorite võrdlusdokumendid, sealhulgas

- a) parima keskkonnajuhtimise tava;
- b) keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajad eri sektorite jaoks;
- c) kui see on asjakohane, siis hindamissüsteemid, milles on kindlaks määratud keskkonnategevuse tulemuslikkuse tasemed.

Komisjon võib töötada välja võrdlusdokumendid ka sektoriteüleseks kasutuseks.

2. Komisjon võtab arvesse olemasolevaid võrdlusdokumente ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajaid, mis on välja töötatud ühenduse muu keskkonnapoliitika ja muude vahendite ning rahvusvaheliste standardite kohaselt.

3. Komisjon koostab 2010. aasta lõpuks töökava koos soovitusliku nimekirjaga prioriteetseks peetavatest sektoritest, mille jaoks tuleb vastu võtta sektorite ning sektoriüleised võrdlusdokumendid.

Töökava tehakse avalikkusele kättesaadavaks ja seda uuendatakse regulaarselt.

4. Komisjon töötab koos pädevate asutuste foorumiga välja juhise organisatsioonide registreerimiseks väljaspool ühendust.

5. Komisjon avaldab EMASis osalemiseks vajalike sammude võtmiseks juhise.

Juhis on kättesaadav kõigis Euroopa Liidu institutsioonide ametlikes keeltes ja internetis.

6. Vastavalt lõigetele 1 ja 4 välja töötatud dokumendid esitatakse vastuvõtmiseks. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 49 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 47***Aruandlus**

Iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis sisaldab teavet käesoleva peatüki alusel võetud meetmete kohta ning liikmesriikidelt artikli 41 kohaselt saadud teavet.

Aruanne sisaldab hinnangut süsteemi keskkonnamõju kohta ja suundumusi süsteemis osalejate arvu osas.

IX PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 48

Lisade muutmine

1. Kui see on vajalik või asjakohane, võib komisjon muuta lisasid, pidades silmas EMASi rakendamise käigus saadud kogemusi, et rahuldada kindlaks tehtud vajadust EMASi nõudeid käsitlevate suuniste järele ning pidades silmas muudatusi rahvusvahelistes standardites või uusi standardeid, mis on käesoleva määruse tõhususe seisukohalt asjakohased.

2. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, võetakse vastu vastavalt artikli 49 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

Artikkel 49

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ning artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Artikkel 50

Läbivaatamine

Komisjon vaatab EMASi läbi hiljemalt 11. jaanuariks 2015, võttes arvesse süsteemi rakendamise käigus saadud kogemusi ja rahvusvahelist arengut. Komisjon võtab arvesse artikli 47 kohaselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud aruandeid.

Artikkel 51

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Järgmised õigusaktid tunnistatakse kehtetuks:
 - a) määrus (EÜ) nr 761/2001,
 - b) komisjoni 7. septembri 2001. aasta otsus 2001/681/EÜ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 761/2001 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise võimaldamise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis) rakendamise juhiste kohta ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ EÜT L 247, 17.9.2001, lk 24.

▼B

- c) komisjoni 1. märtsi 2006. aasta otsus 2006/193/EÜ, millega sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 761/2001 alusel eeskirjad veopakenditel ja kolmandastel pakenditel EMASi logo kasutamise erandjuhtude kohta ⁽¹⁾.
2. Erandina lõikest 1:
- a) jätkavad määruse (EÜ) nr 761/2001 kohaselt loodud riikide akrediteerimisasutused ja pädevad asutused oma tegevust. Liikmesriigid muudavad akrediteerimisasutuste ja pädevate asutuste järgitavaid menetlusi vastavalt käesolevale määrusele. Liikmesriigid tagavad, et muudetud menetlusi rakendavad süsteemid hakkavad täielikult toimima hiljemalt 11. jaanuariks 2011;
- b) jäävad määruse (EÜ) nr 761/2001 kohaselt registreeritud organisatsioonid EMASi registrisse. Organisatsiooni järgmise tõendamise ajal kontrollib tõendaja organisatsiooni vastavust käesoleva määruse uutele nõuetele. Kui järgmine kontrollimine tuleb teha enne 11. juulit 2010, võib järgmise kontrollimise tähtaega kuue kuu võrra pikendada tõendaja ja pädevate asutuste nõusolekul;
- c) võivad määruse (EÜ) nr 761/2001 kohaselt akrediteeritud tõendajad oma tööd jätkata käesoleva määrusega kehtestatud nõuete kohaselt.
3. Viiteid määrusele (EÜ) nr 761/2001 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt VIII lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 52***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁽¹⁾ ELT L 70, 9.3.2006, lk 63.

▼ **M2***I LISA***KESKKONNAÜLEVAADE**

Keskkonnaülevaade hõlmab järgmisi valdkondi.

1. Organisatsioonilise konteksti kindlaksmääramine

Organisatsioon peab määrama kindlaks välised ja sisemised küsimused, mis võivad avaldada positiivset või negatiivset mõju selle suutlikkusele saavutada oma keskkonnajuhtimissüsteemi kavandatavad tulemused.

Nende küsimuste hulka kuuluvad asjakohased keskkonnatingimused nagu kliima, õhukvaliteet, veekvaliteet, loodusvarade kättesaadavus, bioloogiline mitmekesisus.

Need võivad muu hulgas hõlmata ka järgmisi tingimusi:

- välised tingimused (näiteks kultuurilised, sotsiaalsed, poliitilised, juriidilised, regulatiivsed, rahalised, tehnoloogilised, majanduslikud, looduslikud ja konkurentsialased asjaolud);
- organisatsiooni omapärast tulenevad sisemised tingimused (näiteks selle tegevus, tooted ja teenused, strateegiline suund, kultuur ja võimekus).

2. Huvitatud isikute tuvastamine ning nende asjakohaste vajaduste ja ootuste väljaselgitamine

Organisatsioon peab välja selgitama keskkonnajuhtimissüsteemi seisukohalt asjakohased huvitatud isikud, nende asjakohased vajadused ja ootused ning selle, missugustele nimetatud vajadustele ja ootustele peab organisatsioon vastama või otsustab vastata.

Kui organisatsioon otsustab vabatahtlikult vastata huvitatud isikute asjakohastele vajadustele või ootustele, mida õigusnõuetes ei käsitleta, või nendega nõustuda, muutuvad need organisatsiooni vastavuskohustuste osaks.

3. Kehtivate keskkonnaalaste õigusnõuete kindlakstegemine

Lisaks kehtivate keskkonnaalaste õigusnõuete loetelu koostamisele märgib organisatsioon, kuidas ta saab esitada tõendeid selle kohta, et ta vastab erinevatele õigusnõuetele.

4. Otseste ja kaudsete keskkonnaaspektide väljaselgitamine ning oluliste aspektide kindlaksmääramine

Organisatsioon teeb kindlaks kõik nõuetekohaselt kvalifitseeritud või kvantifitseeritud ning olulise keskkonnamõjuga otsesed ja kaudsed keskkonnaaspektid ning koostab registri kõigist olulisena käsitatavatest keskkonnaaspektidest. Samuti selgitab organisatsioon välja, missugused nimetatud aspektidest on olulised vastavalt käesoleva lisa punkti 5 alusel sätestatud kriteeriumidele.

Otseste ja kaudsete keskkonnamõju kindlaks tegemisel on oluline, et organisatsioon võtaks arvesse ka oma põhitegevusega seotud keskkonnaaspekte. Organisatsiooni tegevuskoha ja rajatistega seotud keskkonnaaspektide loend ei ole piisav.

Oma tegevuse, toodete ja teenustega seotud otseste ja kaudsete keskkonnaaspektide kindlaks tegemisel kasutab organisatsioon olulusringil põhinevat lähenemisviisi, võttes arvesse olulusringi etappe, mida saab kontrollida või mõjutada. Need etapid hõlmavad organisatsiooni tegevusalast sõltuvalt tavaliselt tooraine hankimist, ostmist ja hankeid, disaini, tootmist, transporti, kasutamist, käitlemist olulusringi lõpus ning lõppladustamist.

▼ **M2**4.1. *Otsesed keskkonnaaspektid*

Otsesed keskkonnaaspektid on seotud organisatsiooni enda tegevuse, toodete ja teenustega, mida organisatsioon otseselt kontrollib.

Kõik organisatsioonid peavad võtma arvesse oma tegevuse otseseid keskkonnaaspekte.

Otsesed keskkonnaaspektid hõlmavad muu hulgas järgmist:

- (1) õhkuheide;
- (2) vetteheide (kaasa arvatud põhjavette imbumine);
- (3) tahkete ja muude, eelkõige ohtlike jäätmete tekitamine, nende ringlussevõtt, korduskasutamine, vedu ja kõrvaldamine;
- (4) maa kasutamine ja saastamine;
- (5) energia, loodusvarade (kaasa arvatud vee, fauna ja floora) ning toorainete kasutamine;
- (6) lisa- ja abiainetes, samuti pooltoodetes kasutamine;
- (7) kohalikud probleemid (müra, vibratsioon, lõhn, tolm, välimus jne).

Keskkonnaaspektide väljaselgitamisel tuleks kaaluda ka järgmist:

- keskkonnaõnnetuste ja muude potentsiaalse keskkonnamõjuga hädaolukordade (näiteks keemiaõnnetuste) toimumise ning võimalike ebatavaliste olukordade tekkimise oht, mis võib kaasa tuua võimaliku keskkonnamõju;
- kaupade ja teenuste veo ning tööajajus reisivate töötajatega seonduvad küsimused.

4.2. *Kaudsed keskkonnaaspektid*

Kaudsed keskkonnaaspektid võivad tuleneda organisatsiooni ja kolmandate isikute suhtlemisest, mida organisatsioon saab mõjutada mõistlikul määral.

Need hõlmavad muu hulgas järgmist:

- (1) toodete ja teenuste olelusringiga seotud küsimused, mida organisatsioon saab mõjutada (tooraine hankimine, disain, ostmine ja hankimine, tootmine, transport, kasutamine, käitlemine olelusringi lõpus ning lõplaudustamine);
- (2) kapitaliinvesteeringud, laenude andmine ja kindlustusteenused;
- (3) uued turud;
- (4) teenuste valik ja koosseis (nt vedu või toitlustusteenus);
- (5) haldamise ja kavandamisega seotud otsused;
- (6) tootevaliku koosseis;
- (7) peatöövõtjate, alltöövõtjate, tarnijate ja alltarnijate keskkonnategevuse tulemuslikkus ja tavad.

Organisatsioonid peavad suutma tõendada, et juhtimissüsteemis käsitletakse nende aspektidega seotud olulisi keskkonnaaspekte ja mõju.

▼ **M2**

Organisatsioon peaks püüdma tagada, et tarnijad ja organisatsiooni nimel tegutsevad isikud järgivad oma lepingujärgses tegevuses organisatsiooni keskkonnapoliitikat.

Organisatsioon peab uurima, millisel määral ta võib neid kaudseid keskkonnaaspekte mõjutada ning milliseid meetmeid saab võtta keskkonnamõju vähendamiseks või keskkonnavalase kasu suurendamiseks.

5. Keskkonnaaspektide olulisuse hindamine

Organisatsioon peab määratlema oma tegevuse, toodete ja teenuste keskkonnaaspektide tähtsuse hindamise kriteeriumid ning rakendama neid kriteeriume tegemaks kindlaks, millistel aspektidel on olulusringi perspektiivi arvestades oluline keskkonnamõju.

Organisatsiooni väljatöötatud kriteeriumides võetakse arvesse asjakohaseid õigusakte ning need kriteeriumid peavad olema mitmekülgsed, sõltumatult kontrollitavad, reprodutseeritavad ja avalikud.

Kriteeriumide kehtestamisel võtab organisatsioon arvesse järgmisi elemente:

- (1) potentsiaalne kahju või kasu keskkonnale, kaasa arvatud bioloogilisele mitmekesisusele;
- (2) keskkonna seisukord (nt kohaliku, piirkondliku või üleilmse keskkonna haavatavus);
- (3) aspekti või mõju suurus, arv, sagedus või pöördumus;
- (4) asjakohaste keskkonnavalaste õigusaktide olemasolu ja nõuded;
- (5) huvitatud isikute, kaasa arvatud organisatsiooni töötajate seisukohad.

Olenevalt organisatsiooni tegevuse, toodete ja teenuste tüübist võidakse kaaluda ka täiendavaid asjakohaseid elemente.

Organisatsioon hindab kehtestatud kriteeriumide alusel oma keskkonnaaspektide ja -mõju olulisust. Selleks võtab organisatsioon muu hulgas arvesse järgmist:

- (1) organisatsiooni andmed materjali ja energia kasutamise ning vette või õhku juhivate heidete ja jäätmete ohtlikkuse kohta;
- (2) organisatsiooni tegevus, mida reguleerivad keskkonnavalased õigusaktid;
- (3) hangetega seotud tegevus;
- (4) organisatsiooni toodete kavandamine, tootearendus, valmistamine, levitamine, hooldus, kasutamine, korduskasutamine, ringlussevõtt ja kõrvaldamine;
- (5) organisatsiooni tegevusvaldkonnad, mis põhjustavad kõige suuremat keskkonnakulu ja -tulu.

Organisatsiooni tegevuse keskkonnamõju tähtsuse hindamisel võtab organisatsioon arvesse tavalisi tegutsemistingimusi, käivitamis- ja seiskamistingimusi ning mõistlikult eeldatava hädaolukorra tingimusi. Arvesse võetakse varasemat, praegust ja kavandatavat tegevust.

▼ M2**6. Varasemate vahejuhtumite uurimisest saadud tagasiside hindamine**

Organisatsioon võtab arvesse varasemate vahejuhtumite uurimisest saadud tagasisidet, mis võib mõjutada organisatsiooni suutlikkust saavutada oma keskkonnajuhtimissüsteemi kavandatud tulemused.

7. Riski ja võimaluste väljaselgitamine ja dokumenteerimine

Organisatsioon selgitab välja ja dokumenteerib riskid ja võimalused, mis on seotud keskkonnaaspektide, vastavuskohustuste ja muude küsimuste ja nõuetega, mis on loetletud jaotistes 1 kuni 4.

Organisatsioon keskendub neile riskidele ja võimalustele, mida oleks vaja käsitleda keskkonnajuhtimissüsteemi kavandatud tulemuste saavutamiseks, soovimatu mõju või õnnetuse vältimiseks ning organisatsiooni keskkonna-tegevuse tulemuslikkuse jätkuvaks parandamiseks.

8. Olemasolevate protsesside, tavade ja menetluste uurimine

Organisatsioon uurib olemasolevaid protsesse, tavasid ja menetlusi ning selgitab välja, missugused neist on vajalikud keskkonnajuhtimise pikaajaliseks haldamiseks.

▼ **M2***II LISA***KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMI NÕUDED NING TÄIENDA
VAD KÜSIMUSED, MILLEGA EMASI RAKENDAVAD ORGANISAT-
SIOONID PEAVAD TEGELEMA**

EMASi kohased nõuded keskkonnanjuhtimissüsteemidele on sätestatud standardi EN ISO 14001:2015 jaotistes 4 kuni 10. Need nõuded esitatakse uuesti A osas.

Artikli 4 viiteid käesoleva lisa teatud punktidele tuleks mõista järgmiselt:

viidet punktile A.3 tuleks käsitada viitena A osa punktile 6.1,

viidet punktile A.5 tuleks käsitada viitena A osa punktile 9.2.

Lisaks peavad EMASi rakendavad organisatsioonid käsitlema mitmeid täiendavaid küsimusi, millel on otsene seos standardi EN ISO 14001:2015 4. jaotise paljude elementidega. Kõnealused täiendavad nõuded on loetletud käesoleva lisa B osas.

A OSA Keskkonnanjuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>Keskkonnanjuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) osalevad organisatsioonid täidavad EN ISO 14001:2015 ⁽¹⁾ nõudeid, mis on esitatud allpool.</p> <p>A.4 Organisatsiooni kontekst</p> <p>A.4.1 Organisatsiooni ja selle konteksti mõistmine</p> <p>Organisatsioon peab määrama kindlaks välised ja sisemised küsimused, mis on asjakohased seoses organisatsiooni eesmärgiga ja mõjutavad organisatsiooni võimet saavutada keskkonnanjuhtimissüsteemi kavandatud tulemusi. Sellised küsimused peavad hõlmama keskkonnatingimusi, mida organisatsioon mõjutab või mis võivad teda mõjutada.</p> <p>A.4.2 Huvitatud isikute vajaduste ja ootuste mõistmine</p> <p>Organisatsioon peab määrama kindlaks:</p> <p>a) keskkonnanjuhtimissüsteemiga seoses huvitatud isikud;</p> <p>b) selliste huvitatud isikute asjakohased vajadused ja ootused (st nõuded);</p> <p>c) millised nendest vajadustest ja ootustest saavad tema vastavuskohustusteks.</p> <p>A.4.3 Keskkonnanjuhtimissüsteemi kohaldamisala kindlaksmääramine</p> <p>Organisatsioon peab oma keskkonnanjuhtimissüsteemi kohaldamisala määramiseks tegema kindlaks selle piirid ja kohaldatavuse.</p> <p>Kohaldamisala kindlaksmääramisel peab organisatsioon kaalutlema:</p> <p>a) jaotises A.4.1 osutatud väliseid ja sisemisi küsimusi;</p> <p>b) jaotises A.4.2 osutatud vastavuskohustusi;</p> <p>c) oma organisatsioonilist üksust (organisatsioonilisi üksuseid), ülesannet (ülesandeid) ja füüsilisi piire;</p> <p>d) oma tegevusvaldkondi, tooteid ja teenuseid;</p> <p>e) oma volitusi ja võimet ohjata ning avaldada mõju.</p>	

▼ M2

A OSA Keskonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASI rakendavatele organisatsioonidele
<p>Kui kohaldamisala on määratletud, siis tuleb kõik organisatsiooni kohaldamisalasse kuuluvad tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused lisada keskkonnajuhtimissüsteemi.</p> <p>Kohaldamisala peab olema dokumenteeritud teave ning see peab olema huvitatud isikutele kättesaadav.</p> <p>A.4.4 Keskonnajuhtimissüsteem</p> <p>Selleks, et saavutada kavandatud tulemusi, sh suurendada oma keskkonnategevuse tulemuslikkust, peab organisatsioon kehtestama, ellu viima, toimivana hoidma ja järjepidevalt parendama keskkonnajuhtimissüsteemi, sh vajalikke protsesse ja nendevahelist mõju, kooskõlas kõnealuse rahvusvahelise standardi nõuetega.</p> <p>Organisatsioon peab keskkonnajuhtimissüsteemi kehtestamisel ja toimivana hoidmisel kaalutlema jaotistes 4.1 ja 4.2 saadud teadmisi.</p>	
<p>A.5 Eestvedamine</p> <p>A.5.1 Eestvedamine ja pühendumus</p> <p>Tippjuhtkond peab näitama seoses keskkonnajuhtimissüsteemiga üles eestvedamist ja pühendumust, tehes järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) võtma vastutuse keskkonnajuhtimissüsteemi mõjususe eest; b) tagama, et sisse on seatud organisatsiooni konteksti ja strateegilise suundumusega kooskõlas olevad keskkonnavalased juhtpõhimõtted ja eesmärgid; c) tagama organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteemi nõuete lõimimise organisatsiooni äriprotsessidega; d) tagama keskkonnajuhtimissüsteemi jaoks vajalike ressursside kättesaadavuse; e) selgitama mõjusa keskkonnajuhtimise ja keskkonnajuhtimissüsteemi nõuete täitmise tähtsust; f) tagama, et keskkonnajuhtimissüsteem saavutaks oma kavandatud tulemused; g) suunama ja toetama isikuid, et nad saaksid kaasa aidata keskkonnajuhtimissüsteemi mõjususe suurendamisele; h) edendama järjepidevat parendamist; i) toetama teisi asjakohastel juhtivatel ametikohtadel isikuid eestvedaja rollis oma vastutusalas. <p><i>Märkus:</i> Kõnealuses rahvusvahelises standardis kasutatud sõna „äri” võib tõlgendada üldiselt kui toiminguid, mis kuuluvad lahutamatu organisatsiooni olemasolu eesmärgi juurde.</p>	
<p>A.5.2 Keskonnapoliitika</p> <p>Tippjuhtkond peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma keskkonnapoliitikat, mis keskkonnajuhtimissüsteemi kindlaksmääratud kohaldamisala piires:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) on organisatsiooni eesmärgi ja konteksti, sh olemust, suurust ning tegevuse, toodete ja teenuste keskkonnamõjusid arvestades asjakohane; 	<p>B.1. Keskonnategevuse tulemuslikkuse pidev parandamine</p> <p>Organisatsioon võtab endale kohustuse oma keskkonnategevuse tulemuslikkust pidevalt parandada.</p> <p>Kui organisatsioonil on üks tegevuskoht või mitu tegevuskohta, peab iga tegevuskoht, mille suhtes kohaldatakse</p>

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>b) loob raamistiku keskkonnanäesmärkide püstitamiseks;</p> <p>c) sisaldab kohustust kaitsta keskkonda, sh saastamise vältimine, ja muud konkreetset kohustust (muid konkreetseid kohustusi), mis on asjakohane (asjakohased) organisatsiooni kontekstis;</p> <p><i>Märkus:</i> Muu(d) konkreetne (konkreetsed) kohustus(ed) keskkonda kaitsta võib (võivad) sisaldada jätkusuutlikku ressursikasutust, kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist ning bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmist.</p> <p>d) sisaldavad kohustust järgida vastavuskohustusi;</p> <p>e) sisaldavad kohustust keskkonnajuhtimissüsteemi järjepidevalt parendada, et suurendada keskkonnategevuse tulemuslikkust.</p> <p>Keskkonnapoliitika peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dokumenteeritud teabena säilitatud; — organisatsioonis teatavaks tehtud; — huvitatud isikutele kättesaadavad. 	<p>EMASi, täitma kõiki EMASi nõudeid, sealhulgas artikli 2 lõikes 2 määratletud keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidev parandamine.</p>
<p>A.5.3 Organisatsioonisesed rollid, vastutus ja volitused</p> <p>Tippjuhtkond peab tagama, et asjakohaste rollide täitmiseks on määratud vastutus ja volitused ning need on organisatsioonis teatavaks tehtud.</p> <p>Tippjuhtkond peab määrama vastutuse ja volitused järgmiste ülesannete täitmiseks:</p> <p>a) selle tagamine, et keskkonnajuhtimissüsteem vastab kõnealuse rahvusvahelise standardi nõuetele;</p> <p>b) tippjuhtkonna teavitamine keskkonnajuhtimissüsteemi tulemuslikkusest, sh keskkonnategevuse tulemuslikkusest.</p>	<p>B.2. Juhtkonna esindaja(d)</p> <p>Tippjuhtkond peab määrama konkreetse(d) tippjuhtkonna esindaja(d), kellel muudest ülesannetest sõltumata peab olema kindlaks määratud roll, vastutus ja volitused selleks, et tagada käesoleva määruse nõuetele vastav keskkonnajuhtimissüsteem ja teavitada tippjuhtkonda keskkonnajuhtimissüsteemi tulemuslikkusest.</p> <p>Tippjuhtkonna esindaja võib olla organisatsiooni tippjuhtkonna liige.</p>
<p>A.6 Planeerimine</p> <p>A.6.1 Riskide ja võimaluste käsitlemise meetmed</p> <p>A.6.1.1 Üldist</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma protsessid, mis on vajalikud jaotistes 6.1.1 kuni 6.1.4 esitatud nõuete täitmiseks.</p> <p>Keskkonnajuhtimissüsteemi planeerimisel peab organisatsioon kaaluma:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jaotises 4.1 osutatud küsimusi; — jaotises 4.2 osutatud nõudeid; — oma keskkonnajuhtimissüsteemi kohaldamisala; ning määrama kindlaks riskid ja võimalused, mis on seotud tema: <ul style="list-style-type: none"> — keskkonnanäespektidega (vt 6.1.2); — vastavuskohustustega (vt 6.1.3); 	<p>B.3 Keskkonnaülevaade</p> <p>Organisatsioonid koostavad I lisas sätestatud esialgse keskkonnaülevaate.</p> <p>Ka väljaspool liitu asuvad organisatsioonid järgivad keskkonnanäespektide oiguse nõudeid, mida kohaldatakse samalaadsete organisatsioonide suhtes liikmesriikides, kus organisatsioonid kavatsevad oma taotluse esitada.</p>

▼ M2

A OSA Keskonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>— teiste küsimuste ja nõuetega, mis on kindlaks määratud jaotistes 4.1 ja 4.2; mida peab käsitlema selleks, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> — tagada kindlus, et keskkonnajuhtimissüsteem suudaks saavutada kavandatud tulemused; — vältida või vähendada soovimatuid mõjusid, sh võimalust, et välise keskkonna tingimused mõjutavad organisatsiooni; — toimuks järjepidev paranemine. <p>Organisatsioon peab keskkonnajuhtimissüsteemi kohaldamisala piires määrama kindlaks võimalikud hädaolukorrad, sh need, millel võib olla keskkonnamõju.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — riskide ja võimaluste kohta, mida on vaja käsitleda; — jaotistes 6.1.1 kuni 6.1.4 osutatud protsesside kohta ulatuses, mis on vajalik selleks, et olla kindel nende kavakohases rakendamises. <p>A.6.1.2 Keskkonnaaspektid</p> <p>Organisatsioon peab keskkonnajuhtimissüsteemi määratletud kohaldamisala piires määrama kindlaks keskkonnaaspektid, mis seonduvad tema tegevuste, toodete ja teenustega, mida ta võib ohjata ja mida ta võib mõjutada, ning nendega seonduvad keskkonnamõjud, pidades silmas olelusringil põhinevat lähenemisviisi.</p> <p>Keskkonnaaspektide kindlaksmääramisel peab organisatsioon arvesse võtma:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) muudatusi, sh kavandatud või uusi arengusuundi, uusi või muudetud tegevusi, tooteid ja teenuseid; b) ebatavalisi tingimusi ja põhjendatult eeldatavaid hädaolukordi. <p>Organisatsioon peab kehtestatud kriteeriume kasutades määrama kindlaks need aspektid, millel on või võib olla oluline keskkonnamõju.</p> <p>Organisatsioon peab asjakohasel moel oma olulised keskkonnaaspektid teatavaks tegema organisatsiooni eri tasemetel ja eri ülesannetega seoses.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — keskkonnaaspektide ja seonduvate keskkonnamõjude kohta; — kriteeriumide kohta, mida kasutati oma oluliste keskkonnaaspektide kindlaksmääramisel; — oluliste keskkonnaaspektide kohta. <p><i>Märkus:</i> Olulised keskkonnaaspektid võivad kaasa tuua riske ja võimalusi, mis seostuvad kas ebasoodsate keskkonnamõjudega (ohud) või soodsate keskkonnamõjudega (võimalused).</p>	
<p>A.6.1.3 Vastavuskohustused</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) määrama kindlaks ja omama juurdepääsu oma keskkonnaaspektidega seonduvatele vastavuskohustustele; b) määrama kindlaks, kuidas neid vastavuskohustusi organisatsioonis kohaldatakse; 	<p>B.4. Vastavus õigusnormidele</p> <p>EMASis registreeritud või registreerida soovivad organisatsioonid peavad tõendama, et on täitnud kõik alljärgnevad tingimused:</p>

▼ M2

A OSA Keskonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>c) võtma neid vastavuskohustusi arvesse oma keskkonnajuhtimissüsteemi kehtestamisel, elluviimisel, toimivana hoidmisel ja järjepideval parendamisel.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe oma vastavuskohustuste kohta.</p> <p><i>Märkus:</i> Vastavuskohustused võivad organisatsioonile kaasa tuua riske ja võimalusi.</p> <p>A.6.1.4 Tegevuste planeerimine</p> <p>Organisatsioon peab planeerima:</p> <p>a) meetmete võtmise, et käsitleda oma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) olulisi keskkonnaaspekte; 2) vastavuskohustusi; 3) jaotises 6.1.1 tuvastatud riske ja võimalusi; <p>b) kuidas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lõimida meetmed oma keskkonnajuhtimissüsteemi protsessidega (vt 6.2, peatükk 7, peatükk 8 ja 9.1) või teiste äriprotsessidega ja need meetmed rakendada; 2) hinnata nende meetmete mõjusust (vt 9.1). <p>Nende meetmete planeerimisel peab organisatsioon kaalutlema oma tehnoloogilisi võimalusi ning oma rahalisi, toimimis- ja ärinõudeid.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) nad on välja selgitanud kõikide kehtivate keskkonnavalaste õigusnõuete mõju organisatsioonile ja on sellest teadlikud; 2) nad tagavad vastavuse keskkonnavalastele õigusaktidele, sealhulgas keskkonnalubade ja lubade piirmäärade järgimise, ning esitavad asjakohased tõendid; 3) organisatsioonis on kehtestatud kord, mis võimaldab neil keskkonnavalaste õigusaktide nõudeid pidevalt täita.
<p>A.6.2 Keskkonnaeesmärgid ja nende saavutamise planeerimine</p>	
<p>A.6.2.1 Keskkonnaeesmärgid</p> <p>Organisatsioon peab asjakohaste ülesannete ja tasemete jaoks sisse seadma keskkonnaeesmärgid, võttes arvesse organisatsiooni olulisi keskkonnaaspekte ja seonduvaid vastavuskohustusi ning kaalutledes oma riske ja võimalusi.</p> <p>Keskkonnaeesmärgid peavad olema:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kooskõlas keskkonnapoliitikaga; b) mõõdetavad (võimaluse korral); c) allutatud seirele; d) tehtud teatavaks; e) asjakohaselt kaasajastatud. <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe oma keskkonnaeesmärkide kohta.</p> <p>A.6.2.2 Tegevuste planeerimine keskkonnaeesmärkide saavutamiseks</p> <p>Keskkonnaeesmärkide planeerimise käigus peab organisatsioon määrama kindlaks:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) mida tegema hakatakse; b) milliseid ressursse on selleks vaja; c) kes vastutab; 	<p>B.5. Keskkonnaeesmärgid</p> <p>Organisatsioonid peavad suutma tõendada, et juhtimissüsteem ja auditeerimismenetlused käsitlevad organisatsiooni keskkonnategevuse tegelikku tulemuslikkust seoses otseste ja kaudsete aspektidega.</p> <p>Keskkonnaeesmärgid ei või olla eesmärkide saavutamise ja ülesannete täitmise vahendid.</p>

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>d) millal eesmärk saavutatakse;</p> <p>e) kuidas tulemusi hinnatakse, sh näitajad, et seirata edenemist oma mõõdetavate keskkonnaeesmärkide saavutamise poole (vt 9.1.1).</p> <p>Organisatsioon peab kaaluma, kuidas keskkonnaeesmärkide saavutamiseks võetavaid meetmeid saaks lõimida organisatsiooni äriprotsessidega.</p>	
<p>A.7 Tugi</p> <p>A.7.1 Ressursid</p> <p>Organisatsioon peab määrama kindlaks ja eraldama ressursid, mida on vaja keskkonnajuhtimissüsteemi kehtestamiseks, elluviimiseks, toimivana hoidmiseks ja järjepidevaks parendamiseks.</p>	
<p>A.7.2 Pädevus</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <p>a) määrama kindlaks tema kontrolli all töötava(te) isiku(te) vajaliku pädevuse, mis mõjutab organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust ja võimet täita oma vastavuskohustusi;</p> <p>b) tagama, et need isikud on pädevad asjakohase hariduse, koolituse või kogemuste abil;</p> <p>c) määrama kindlaks oma keskkonnaspektide ja keskkonnajuhtimissüsteemiga seonduvad koolitusvajadused;</p> <p>d) kus kohaldatav, rakendama meetmeid vajaliku pädevuse hankimiseks ja hindama ellu viidud meetmete mõjusust.</p> <p><i>Märkus:</i> Rakendatavad meetmed võivad olla näiteks olemasolevate töötajate koolitamine, mentorlus või töötajate muule ametikohale määramine; või kompetentsete isikute tööle võtmine või nendega töövõtulepingute sõlmimine.</p> <p>Organisatsioon peab säilitama asjakohase dokumenteeritud teabe tõendina pädevuse kohta.</p>	<p>B.6. Töötajate kaasamine</p> <p>1) Organisatsioon peaks tunnistama, et töötajate aktiivne kaasamine on keskkonna pideva ja eduka parandamise liikumapanev jõud ja eeldus, keskkonnategevuse tulemuslikkuse parandamise oluline ressurss ning parim meetod keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi edukaks juurutamiseks organisatsioonis.</p> <p>2) „Töötajate kaasamist” tuleks mõista nii töötajate otsese osalemise kui ka teabe esitamiseks töötajatele ja nende esindajatele. Seepärast peaks töötajate kaasamise kava olema kehtestatud igal tasandil. Organisatsioon peaks endale teadvustama, et juhtkonna pühendumus, reageerimisvõime ja aktiivne toetus on nende protsesside edu eelduseks. Selles kontekstis peaks juhtkond esitama töötajatele asjakohast tagasisidet.</p> <p>3) Lisaks kõnealustele nõuetele kaastakse töötajad või nende esindajad protsessi, mille eesmärk on organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidev parandamine järgmise abil:</p> <p>a) esialgne keskkonnaülevaade;</p> <p>b) Keskkonnategevuse tulemuslikkust parandava keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi kehtestamine ja rakendamine;</p>

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
	<p>c) keskkonnakomiteed või töörühmad teabe kogumiseks ja keskkonnaametnike/juhtkonna esindajate ning töötajate ja nende esindajate kaasamise tagamiseks;</p> <p>d) keskkonnavalase tegevusprogrammi ja keskkonnaauditi ühised töörühmad;</p> <p>e) keskkonnavaruannete koostamine.</p> <p>4) Selleks tuleks luua asjakohaseid osalemise vorme, näiteks ettepanekute raamat, projektipõhine rühmatöö või keskkonnakomitee. Organisatsioonid võtavad arvesse komisjoni juhiseid selle ala parimate tavade kohta. Töötajate esindajad võivad soovi korral samuti osaleda.</p>
<p>A.7.3 Teadlikkus</p> <p>Organisatsioon peab tagama, et tema kontrolli all töötavad isikud on teadlikud:</p> <p>a) keskkonnavalastest juhtpõhimõtetest;</p> <p>b) olulistest keskkonnavaspektidest ja nende tööga seonduvatest tegelikest või võimalikest keskkonnavõimalikest;</p> <p>c) oma panusest keskkonnajuhtimissüsteemi mõjususe saavutamisse, sh keskkonnategevuse tulemuslikkuse parandamisega kaasnevat kasust;</p> <p>d) keskkonnajuhtimissüsteemi nõuete täitmatajätmise tagajärgedest, sh organisatsiooni vastavuskohustuste täitmatajätmise tagajärgedest.</p>	
<p>A.7.4 Teabevahetus</p> <p>A.7.4.1 Üldist</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma protsessid, mida on vaja keskkonnajuhtimissüsteemi seisukohalt vajaliku sisemise ja välise teabevahetuse jaoks, sh:</p> <p>a) mis teemadel suheldakse;</p> <p>b) millal suheldakse;</p> <p>c) kellega suheldakse;</p> <p>d) kuidas suheldakse.</p> <p>Teabevahetuse protsessi(de) sisseseadmisel peab organisatsioon:</p> <p>— võtma arvesse oma vastavuskohustusi;</p> <p>— tagama, et teatavaks tehtav keskkonnavalane teave on kooskõlas keskkonnajuhtimissüsteemis loodud teabega ja usaldusväärne.</p>	

▼ **M2**

A OSA Keskonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>Organisatsioon peab vastama tema keskkonnajuhtimissüsteemiga seotud päringutele.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja asjakohasel viisil säilitama teabe oma teabevahetuse kohta.</p> <p>A.7.4.2 Sisemine teabevahetus</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <p>a) keskkonnajuhtimissüsteemi seisukohalt asjakohase teabe, sh keskkonnajuhtimissüsteemi muudatuste kohta, asjakohasel viisil organisatsiooni sees teatavaks tegema organisatsiooni eri tasandite ja ülesannetega seoses;</p> <p>b) tagama, et tema teabevahetuse protsess(id) võimaldab (võimaldavad) isikutel, kes töötavad organisatsiooni kontrolli all, aidata kaasa järjepidevale parendamisele.</p>	
<p>A.7.4.3 Väline teabevahetus</p> <p>Organisatsioon peab väliselt teatavaks tegema keskkonnajuhtimissüsteemi seisukohalt asjakohase teabe, nagu see on ette nähtud organisatsiooni teabevahetuse protsessi(de)ga ja nõutav tema vastavuskohustuste alusel.</p>	<p>B.7. Teabevahetus</p> <p>1) Organisatsioonid peavad suutma tõendada, et nad peavad üldsuse, ametiasutuste ja muude huvitatud isikute, sealhulgas kohalike kogukondade ja klientidega avatud dialoogi oma tegevuse, toodete ja teenuste keskkonnamõju üle.</p> <p>2) Kõrgel tasemel läbipaistvuse tagamiseks ja huvitatud isikutega usalduse loomiseks peavad EMASis registreeritud organisatsioonid avaldama konkreetset keskkonnateavet, mis on määratletud IV lisa (Keskkonnaaruandlus).</p>
<p>A.7.5 Dokumenteeritud teave</p> <p>A.7.5.1 Üldist</p> <p>Organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteem peab sisaldama:</p> <p>a) kõnealuse rahvusvahelise standardi kohaselt nõutavat dokumenteeritud teavet;</p> <p>b) dokumenteeritud teavet, mis organisatsiooni hinnangul on vajalik keskkonnajuhtimissüsteemi mõjususe tagamiseks.</p> <p><i>Märkus:</i> Keskkonnajuhtimissüsteemis kasutatava dokumenteeritud teabe hulk võib olla eri organisatsioonides erinev järgmiste asjaolude tõttu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organisatsiooni suurus ning selle tegevuste, protsesside, toodete ja teenuste liik; — vajadus näidata oma vastavuskohustuste täitmist; — protsesside ja nende vastastikuse mõju keerukus; — organisatsiooni kontrolli all töötavate isikute pädevus. 	

▼ **M2**

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>A.7.5.2 Koostamine ja kaasajastamine</p> <p>Dokumenteeritud teabe koostamise ja kaasajastamise käigus peab organisatsioon tagama asjakohase:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tuvastatavuse ja kirjeldamise (nt pealkirja, kuupäeva, autori või viitenumbri järgi); b) vormingu (nt keel, tarkvaraversioon, graafika) ja teabekandja (nt paber, elektrooniline); c) sobivuse ja piisavuse läbivaatamise ning heakskiitmise. <p>A.7.5.3 Dokumenteeritud teabe ohjamine</p> <p>Keskkonnajuhtimissüsteemis ja kõnealus rahvusvahelises standardis nõutud dokumenteeritud teavet peab ohjama nii, et tagada selle:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vajalikus kohas ja vajalikul ajal kättesaadavus ning kasutamiseks sobivus; b) piisav kaitstus (nt salastatuse kadumise, väärkasutuse või terviklikkuse kadumise eest). <p>Dokumenteeritud teabe ohjamiseks peab organisatsioon käsitlema vastavalt kohaldatavusele järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> — levitamine, juurdepääs, otsimine ja kasutamine; — hoidmine ja kaitsmine, sh loetavuse säilitamine; — muudatuste ohjamine (nt versioonide ohjamine); — säilitamine ja kõrvaldamine. <p>Välise päritoluga dokumenteeritud teave, mida organisatsioon peab keskkonnajuhtimissüsteemi planeerimiseks ja toimimiseks vajalikuks, tuleb asjakohaselt tuvastada ja seda tuleb ohjata.</p> <p><i>Märkus:</i> Juurdepääsuga seoses võib vaja minna otsust selle kohta, kellel on luba dokumenteeritud teavet ainult lugeda või kellel on luba ja õigus dokumenteeritud teavet lugeda ning muuta.</p> <p>A.8 Toimimine</p> <p>A.8.1 Toimimise planeerimine ja ohjamine</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima, ohjama ja toimivana hoidma protsesse, mis on vajalikud keskkonnajuhtimissüsteemi nõuete täitmiseks ning viima ellu jaotiste 6.1 ja 6.2 kohased meetmed järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kehtestama toimimiskriteeriumid protsessi(de)le; — viima ellu protsessi(de) ohjemeetmed vastavalt nende toimimiskriteeriumidele. <p><i>Märkus:</i> Ohjemeetmed võivad sisaldada tehnilisi ohjemeetmeid ja menetlusi. Ohjemeetmed võib rakendada hierarhia põhjal (näiteks kõrvaldamine, asendamine, haldamine) ja neid võib kasutada eraldiseisvalt või kombinatsioonina.</p> <p>Organisatsioon peab ohjama kavandatud muudatusi ja soovimatute muudatuste tagajärjed üle vaatama, rakendades vajadusel meetmeid mis tahes negatiivsete tagajärgede leevendamiseks.</p> <p>Organisatsioon peab tagama, et sisseostetud protsess(id) oleks(id) ohjatud või mõjutatud. Ohje või mõju tüüp ja ulatus peavad olema määratletud keskkonnajuhtimissüsteemi raames.</p>	

▼ **M2**

A OSA Keskonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>Organisatsioon peab kooskõlas olelusingil põhineva lähenemisviisiga:</p> <p>a) kehtestama asjakohased ohjemeetmed tagamaks, et keskkonnavalast nõuet (keskkonnavalaseid nõudeid) käsitletakse toote või teenuse kavandamise ja arendamise protsessis, võttes arvesse selle olelusingi igat etappi;</p> <p>b) määrama asjakohasel kujul kindlaks oma keskkonnavalase(d) nõude(d) toodete ja teenuste hankimisele;</p> <p>c) tegema oma asjakohase(d) keskkonnavalase(d) nõude(d) teatavaks organisatsioonivälistele tarnijatele, sh töövõtjatele;</p> <p>d) kaaluma vajadust anda teavet võimalike oluliste keskkonnavalaspektide kohta, mis seonduvad tema toodete ja teenuste transpordi või kättetoimetamise, kasutamise, olelusingi lõpu järgse käitlemise või lõpliku kõrvaldamisega.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe määral, mis on vajalik selleks, et saada kindlustunne, et protsess(id) on ellu viidud kavakohaselt.</p> <p>A.8.2 Valmisolek hädaolukordadeks ja tegutsemine nende puhul</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma protsessid, mis on vajalikud jaotises 6.1.1. tuvastatud võimalikeks hädaolukordadeks valmismiseks ja neile reageerimiseks.</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <p>a) olema valmis reageerima, planeerides meetmed hädaolukordadest tulenevate kahjulike keskkonnavalasjude vältimiseks või leevendamiseks;</p> <p>b) reageerima tegelikele hädaolukordadele;</p> <p>c) rakendama meetmeid hädaolukordade tagajärgede vältimiseks või leevendamiseks vastavalt hädaolukorra ja võimaliku keskkonnavalasjude suurusele;</p> <p>d) perioodiliselt katsetama planeeritud meetmeid seal, kus see on teostatav;</p> <p>e) perioodiliselt, eriti pärast hädaolukordi või katsetusi, üle vaatama ja parandama oma hädaolukordadeks valmisoleku ja nendele reageerimise protsessi(d);</p> <p>f) andma asjakohastele huvitatud isikutele, sh neile, kes töötavad tema kontrolli all, vastavalt vajadusele asjakohast teavet ja koolitust hädaolukordadeks valmisoleku ja nende puhul tegutsemise kohta.</p> <p>Organisatsioon peab dokumenteerima ja säilitama teabe määral, mis on vajalik selleks, et saada kindlustunne, et protsess(id) on ellu viidud kavakohaselt.</p> <p>A.9 Keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamine</p> <p>A.9.1 Seire, mõõtmine, analüüs ja hindamine</p> <p>A.9.1.1 Üldist</p> <p>Organisatsioon peab seirama, mõõtma, analüüsima ja hindama oma keskkonnategevuse tulemuslikkust.</p> <p>Organisatsioon peab määrama kindlaks:</p> <p>a) mida on vaja seirata ja mõõta;</p> <p>b) usaldusväärsete tulemuste tagamiseks vajavad seire-, mõõtmis-, analüüsi- ja hindamismeetodid;</p>	

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>c) kriteeriumid, mille alusel organisatsioon hindab oma keskkonnategevuse tulemuslikkust, ja asjakohased näitajad;</p> <p>d) millal tuleb seire ja mõõtmine läbi viia;</p> <p>e) millal tuleb seire ja mõõtmise tulemusi analüüsida ja hinnata.</p> <p>Organisatsioon peab tagama, et kasutatavad seire- ja mõõteseadmed on asjakohasel moel kalibreeritud või taadeldud ning hooldatud.</p> <p>Organisatsioon peab hindama oma keskkonnategevuse tulemuslikkust ja keskkonnajuhtimissüsteemi mõjusust.</p> <p>Organisatsioon peab keskkonnategevuse tulemuslikkust puudutava asjakohase teabe teatavaks tegema nii organisatsiooni sees kui ka väljaspool, nagu see on kindlaks määratud tema teavevahetuse protsessi(de)s ja nõutud tema vastavuskohustustega.</p> <p>Organisatsioon peab säilitama asjaomase dokumenteeritud teabe tõendina seire, mõõtmise, analüüsi ja hindamise tulemuste kohta.</p> <p>A.9.1.2 Vastavuse hindamine</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma protsessid, mida on vaja tema vastavuskohustuste täitmise hindamiseks.</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <p>a) määrama kindlaks vastavuse hindamise sageduse;</p> <p>b) hindama vastavust ja vajadusel rakendama meetmeid;</p> <p>c) hoidma toimivana vastavuse seisundit puudutavad teadmised ja arusaamad.</p> <p>Organisatsioon peab tõendina säilitama dokumenteeritud teabe vastavushindamise tulemus(t)e kohta.</p> <p>A.9.2 Siseaudit</p> <p>A.9.2.1 Üldist</p> <p>Organisatsioon peab planeeritud ajavahemike järel läbi viima siseauditid, et hankida teavet selle kohta, kas keskkonnajuhtimissüsteem:</p> <p>a) vastab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) organisatsiooni enda püstitatud nõuetele oma keskkonnajuhtimissüsteemi suhtes; 2) kõnealuse rahvusvahelise standardi nõuetele; <p>b) on mõjusalt rakendatud ja toimivana hoitud.</p> <p>A.9.2.2 Siseauditi programm</p> <p>Organisatsioon peab kehtestama, ellu viima ja toimivana hoidma siseauditi programmi(d), milles nähakse ette siseauditite sagedus, meetodid, vastutused, planeerimise nõuded ja aruandlus.</p> <p>Siseauditite programmi kehtestamisel peab organisatsioon kaaluma asjaomaste protsesside keskkonnavalast tähtsust, organisatsiooni mõjutavaid muudatusi ning varem läbi viidud auditite tulemusi.</p> <p>Organisatsioon peab:</p> <p>a) määratlema iga auditi kriteeriumid ja kohaldamisala;</p>	

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>b) valima audiitorid ja korraldama auditite läbiviimise nii, et on tagatud auditeerimisprotsessi objektiivsus ja erapooletus;</p> <p>c) tagama, et auditite tulemused esitatakse asjakohastele juhtidele.</p> <p>Organisatsioon peab tõendina säilitama dokumenteeritud teabe auditi programmi elluviimise ja auditi tulemuste kohta.</p> <p>A.9.3 Juhtkonnapoolne ülevaatus</p> <p>Tippjuhtkond peab planeeritud ajavahemike järel üle vaatama organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteemi, et tagada selle jätkuv sobivus, piisavus ja mõjus.</p> <p>Juhtkonnapoolne ülevaatus peab arvesse võtma järgmist:</p> <p>a) meetmete seis võrreldes eelmiste juhtkonnapoolsete ülevaastustega;</p> <p>b) muutused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) keskkonnajuhtimissüsteemiga seoses asjakohastes organisatsiooni välistes ja sisemistes küsimustes; 2) huvitatud isikute vajadustes ja ootustes, sh vastavuskohustustes; 3) organisatsiooni olulistest keskkonnaaspektides; 4) riskides ja võimalustes; <p>c) keskkonnaeesmärkide saavutamise määär;</p> <p>d) teave organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta, sealhulgas suundumused seoses järgmisega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mittevastavused ja parandusmeetmed; 2) seire- ja mõõdetulemused; 3) organisatsiooni vastavuskohustuste täitmine; 4) auditite tulemused; <p>e) ressursside piisavus;</p> <p>f) asjakohane teabevahetus huvitatud isikutega, sh kaebused;</p> <p>g) järjepideva parendamise võimalused.</p> <p>Juhtkonnapoolse ülevaatuuse tulemused peavad hõlmama:</p> <ul style="list-style-type: none"> — järeldusi keskkonnajuhtimissüsteemi jätkuva sobivuse, piisavuse ja mõjususe kohta; — otsuseid, mis on seotud järjepideva parendamise võimalustega; — otsuseid, mis on seotud keskkonnajuhtimissüsteemi mis tahes muutmisvajadustega, sh ressursid; — vajadusel meetmeid, kui keskkonnaeesmärgid ei ole saavutatud; — vajadusel võimalusi keskkonnajuhtimissüsteemi paremaks lõimimiseks teiste äriprotsessidega; 	

▼ M2

A OSA Keskkonnajuhtimissüsteemi nõuded vastavalt standardile EN ISO 14001:2015	B OSA täiendavad nõuded EMASi rakendavatele organisatsioonidele
<p>— mis tahes mõju organisatsiooni strateegilisele suundumusele.</p> <p>Organisatsioon peab säilitama dokumenteeritud teabe tõendina juhtkonnapoolsete ülevaatuste tulemuste kohta.</p> <p>A.10 Parendamine</p> <p>A.10.1 Üldist</p> <p>Organisatsioon peab oma keskkonnajuhtimissüsteemi kavandatud tulemuste saavutamiseks määrama kindlaks parendamisvõimalused (vt 9.1, 9.2 ja 9.3) ja rakendama vajalikke meetmeid.</p> <p>A.10.2 Mittevastavus ja parandusmeetmed</p> <p>Kui ilmneb mittevastavus, siis peab organisatsioon:</p> <p>a) reageerima mittevastavusele ning võimaluse korral:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rakendama meetmeid selle ohjamiseks ja parandamiseks; 2) tegelema tagajärgedega, sh ebasoodsate keskkonnamõjude leevendamisega; <p>b) hindama mittevastavuse põhjuse kõrvaldamise meetmete vajalikkust, et vältida selle kordumist või esinemist mujal. Selleks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tutvutakse mittevastavusega; 2) määratakse kindlaks mittevastavuse põhjused; 3) määratakse kindlaks, kas esineb sarnaseid mittevastavusi või kas nende esinemine on võimalik; <p>c) rakendatakse kõik vajalikud meetmed;</p> <p>d) vaadatakse üle kõikide rakendatud parandusmeetmete mõjusust;</p> <p>e) tehakse vajadusel muudatusi keskkonnajuhtimissüsteemis.</p> <p>Parandusmeetmed peavad olema asjakohased, võttes arvesse tekkinud mittevastavuste mõjude, sh keskkonnamõju(de) olulisust.</p> <p>Organisatsioon peab säilitama dokumenteeritud teabe tõendina:</p> <p>— mittevastavuste olemuse ja nende suhtes rakendatud kõigi meetmete kohta;</p> <p>— kõigi parandusmeetmete tulemuste kohta.</p> <p>A.10.3 Järjepidev parendamine</p> <p>Organisatsioon peab järjepidevalt parendama oma keskkonnajuhtimissüsteemi sobivust, piisavust ja mõjusust, et parandada keskkonnategevuse tulemuslikkust.</p>	
<p>⁽¹⁾ Käesolevas lisas esitatud teksti võib kasutada Euroopa Standardikomitee (CEN) loal. Kogu teksti võib osta riiklikelt standardiorganisatsioonidelt, mille loetelu on esitatud Euroopa Standardikomitee ametlikul veebisaidil. Käesoleva lisa mis tahes kujul taasesitus kaubanduslikel eesmärkidel ei ole lubatud.</p>	

▼ M2

III LISA

KESKKONNAALANE SISEAUDIT

1. **Auditikava ja auditeerimise sagedus**1.1. *Auditikava*

Auditikavaga tagatakse, et organisatsiooni juhtkonnale antakse teavet, mis on vajalik organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse ja keskkonnanjuhtimissüsteemi tõhususe läbivaatamiseks ning tõendamaks, et need on kontrolli all.

1.2. *Auditikava eesmärgid*

Eesmärk on eelkõige hinnata rakendatavat juhtimissüsteemi ning teha kindlaks, kas see on kooskõlas organisatsiooni poliitika ja programmiga, mille hulka kuulub keskkonnavalaste õigusnõuete ja muude keskkonnaga seotud nõuete järgimine.

1.3. *Auditikava ulatus*

Määratletakse selgelt auditite või vajaduse korral auditeerimistsükli iga etapi üldine ulatus ning piiritletakse selgesõnaliselt:

- (1) käsitletavat valdkonnad;
- (2) auditeeritavad tegevusalad;
- (3) arvessevõetavad keskkonnavalased kriteeriumid;
- (4) auditiga hõlmatav ajavahemik.

Keskkonnaaudit sisaldab keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamiseks vajalike faktiliste andmete hindamist.

1.4. *Auditeerimise sagedus*

Audititevahelise aja või organisatsiooni kogu tegevust hõlmava auditeerimistsükli pikkus on kuni kolm aastat või, kui kohaldatakse artikliga 7 ette nähtud erandit, neli aastat. Iga tegevuse auditeerimise sagedus on erinev sõltuvalt:

- (1) tegevuse laadist, ulatusest ja keerukusest;
- (2) tegevusega seotud keskkonnamõju suurusest;
- (3) eelmiste audititega tuvastatud probleemide tähtsusest ja kiireloomulisusest;
- (4) varasematest keskkonnaprobleemidest.

Keerulisemat tegevust, millel on suurem mõju keskkonnale, auditeeritakse sagedamini.

Organisatsioon teostab auditi vähemalt igal aastal, kuna see aitab organisatsiooni juhtkonnale ja töendajale selgitada, et organisatsiooni olulised keskkonnavalaspektid on tema kontrolli all.

Organisatsioon teeb auditeid, mis käsitlevad:

- (1) organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust; ning
- (2) organisatsiooni vastavust kohaldatavatele õigusnõuetele ja muudele keskkonnaga seotud nõuetele.

▼ M2**2. Auditeerimistegevus**

Auditeerimistegevuse hulka kuuluvad vestlused töötajatega, töötajate ja seadmete kontrollimine ning registri, kirjalike menetluste ja muu asjakohase dokumentatsiooni ülevaatamine. Selle eesmärk on hinnata auditeeritava tegevusega seotud keskkonnategevuse tulemuslikkust, et teha kindlaks, kas tegevus vastab kohaldatavatele standarditele, eeskirjadele või seatud eesmärkidele ja ülesannetele. Samuti selgitab audit välja, kas keskkonnavalaste kohustuste täitmiseks kohaldatav süsteem on tulemuslik ja asjakohane ning hõlmab seetõttu muu hulgas pistelist kontrolli organisatsiooni kriteeriumidele vastavuse kohta, et määrata kindlaks kogu juhtimissüsteemi tulemuslikkus.

Auditeerimine koosneb eelkõige järgmistest etappidest:

- (1) juhtimissüsteemidest arusaamine;
- (2) juhtimissüsteemide tugevate ja nõrkade külgede hindamine;
- (3) tõendite kogumine, et näha, kus juhtimissüsteem toimib ja kus mitte;
- (4) auditi tulemuste hindamine;
- (5) auditi järelduste koostamine;
- (6) aruandmine auditi tulemustest ja järeldustest.

3. Aruandmine auditi tulemustest ja järeldustest

Kirjaliku auditeerimisaruande põhieesmärgid on järgmised:

- (1) auditi ulatuse dokumenteerimine;
- (2) juhtkonnale teabe andmine organisatsiooni keskkonnapoliitika järgimise hetkeseisu ja keskkonnavalaste edusammude kohta organisatsioonis;
- (3) juhtkonnale teabe andmine õigusnõuetele ja muudele keskkonnanõuetele vastamise hetkeseisu kohta ning meetmete kohta, mida on rakendatud vastavuse tõendamise võimaldamiseks;
- (4) juhtkonnale teabe andmine organisatsiooni keskkonnamõju seiramiseks ja leevendamiseks võetud meetmete tulemuslikkuse ja usaldusväärsuse kohta;
- (5) vajaduse korral parandusmeetmete tarvilikkuse tõendamine.

Kirjalik auditiaruanne peab sisaldama nendele eesmärkidele vastamiseks vajalikku teavet.

▼ **M3***IV LISA***KESKKONNAALANE ARUANLUS****A. Sissejuhatus**

Keskkonnateave esitatakse selgel ja arusaadaval viisil ning see peaks eelistatavalt olema kättesaadav elektroonilises vormis. Organisatsioon määrab kindlaks sobivaima vormi, et kõnealune teave huvitatud isikutele kasutajasõbralikul viisil kättesaadavaks teha.

B. Keskkonnanaruanne

Keskkonnanaruanne sisaldab vähemalt järgmisi elemente ja vastab järgmistele miinimumnõuetele:

- a) kokkuvõte organisatsiooni tegevusest, toodetest ja teenustest ning vajaduse korral suhe kõikide emaorganisatsioonidega ning EMASi kohase registreerimise valdkonna selge ja ühetähenduslik kirjeldus koos kõnealuse registreerimisega seotud tegevuskohtade loeteluga;
- b) organisatsiooni keskkonnapoliitika ja keskkonnajuhtimissüsteemi toetava juhtimisstruktuuri lühikirjeldus;
- c) organisatsiooni kõikide selliste oluliste otsuste ja kaudsete keskkonnaaspektide kirjeldus, millel on oluline keskkonnamõju, kõnealuste aspektide tähtsuse kindlakstegemiseks kasutatud lähenemisviisi lühikirjeldus ning selgitus nende aspektidega seotud mõju laadi kohta;
- d) tähtsate keskkonnaaspektide ja -mõjuga seotud keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete kirjeldus;
- e) selliste meetmete kirjeldus, mis on võetud või mida kavatakse võtta keskkonnategevuse tulemuslikkuse parandamiseks, keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete täitmiseks ning koosõla tagamiseks keskkonnavalaste õigusaktidega.

Võimaluse korral tuleks viidata artikli 46 kohastes sektori võrdlusdokumentides esitatud parimatele keskkonnajuhtimise tavadele;

- f) kokkuvõte olemasolevatest andmetest organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta, võttes arvesse asjaomase organisatsiooni olulisi keskkonnaaspekte.

Aruanne peab sisaldama punktis C esitatud keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhi- ja erinäitajaid. Keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete olemasolu korral tuleb nende kohta esitada asjakohased andmed.

- g) viited olulisemate õigusaktide sätetele, mida organisatsioon peab koosõla tagamiseks keskkonnavalaste õigusaktidega arvesse võtma, ning andmed keskkonnavalastele õigusaktidele vastavuse kohta;
- h) kinnitus artikli 25 lõikes 8 sätestatud nõuete täitmise kohta ning tõendaja nimi ja akrediteerimis- või litsentsimisnumber ning kinnitamise kuupäev. Selle asemel võib esitada ka VII lisas osutatud deklaratsiooni, mille tõendaja on allkirjastanud.

Ajakohastatud keskkonnanaruanne sisaldab vähemalt nimetatud elemente ja vastab punktides e–h sätestatud miinimumnõuetele.

▼ **M3**

Organisatsioon võib otsustada lisada keskkonnaaruandele täiendavat fakti- list teavet oma tegevuse, toodete ja teenuste kohta või erinõuete täitmise kohta oma organisatsioonis. Tõendaja peab kinnitama kogu keskkonnaa- ruandes esitatud teabe.

Organisatsioon võib keskkonnaaruande esitada koos muude aruandedoku- mentidega (näiteks juhtimisaruanne, kestlikkusaruanne või ettevõtja sotsia- aalset vastutust käsitleva aruanne). Kui aruanne esitatakse koos eespool nimetatud aruandedokumentidega, tuleb kinnitatud ja kinnitamata teabe vahel selgelt vahet teha. Keskkonnaaruanne tuleb selgelt märgistada (selleks võib kasutada näiteks EMASi logo) ning dokumentidele tuleb lisada lühiselgitus EMASi puhul kohaldatava kinnitamismenetluse kohta.

C. Keskkonnategevuse tulemuslikkusnäitajatel ja kvalitatiivsel teabel põhinev aruandlus

1. Sissejuhatus

Organisatsioonid esitavad nii keskkonnaaruandes kui ka ajakohastatud keskkonnaaruandes ülevaate organisatsiooni otseste ja kaudsete keskkon- naaspektidega seotud põhinäitajate kohta, kasutades keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhi- ja erinäitajaid, mis on esitatud allpool. Kui kvanti- tatiivsed andmed ei ole kättesaadavad, esitavad organisatsiooni punktis 4 kirjeldatud kvalitatiivse teabe.

Aruandes esitatakse andmed tegelike sisendite ja väljundite kohta. Kui avaldamine kahjustaks organisatsiooni äri- või tööstusteabe konfident- siaalsust, juhul kui selline konfidentsiaalsus on riikliku või ühenduse õigusega majandushuvide kaitseks ette nähtud, on organisatsioonil lubatud seda teavet aruandes indeksiga siduda, näiteks kehtestades aluseks aasta (indeksinumbriga 100), millest lähtudes näidatakse tegeliku sisendi/väljundi arengusuundumusi.

Näitajad peavad:

- a) andma täpse hinnangu organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkusele;
- b) olema lihtsalt arusaadavad ja üheselt mõistetavad;
- c) võimaldama kindlaks teha, kas organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkus on eelmiste aastatega võrreldes suurenenud; selleks peab aruanne hõlmama vähemalt kolme tegevusaastat, tingimusel et andmed on kättesaadavad;
- d) võimaldama vajaduse korral võrdlust valdkondlike, riiklike või piir- kondlike võrdlusalustega;
- e) võimaldama vajaduse korral võrdlust õigusaktide nõuetega.

Selleks peab organisatsioon lühidalt kirjeldama iga näitaja kohaldamis- valdkonda (sealhulgas organisatsioonilised ja materiaalsed piirangud, kohaldatavus ja arvutusmetoodika).

▼ **M3**2. *Keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajad*

a) Need keskenduvad keskkonnategevuse tulemuslikkusele järgmistes peamistes valdkondades:

- i) energia;
- ii) materjal;
- iii) vesi;
- iv) jäätmed;
- v) bioloogilise mitmekesisusega seotud maakasutus ja
- vi) heited.

Aruannete esitamine keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajate kohta on kohustuslik. Siiski võib organisatsioon hinnata nende näitajate asjakohasust oma oluliste keskkonnaaspektide ja mõju seisukohalt. Kui organisatsioon otsustab, et üks või mitu põhinäitajat ei ole organisatsiooni oluliste keskkonnaaspektide osas asjakohased, ei pea ta nende põhinäitajate kohta andmeid esitama. Sel juhul lisab organisatsioon keskkonnanaruandele selge ja põhjendatud selgituse, miks ta otsustas andmed esitamata jätta.

b) Iga põhinäitaja koosneb järgmistest elementidest:

- i) arv A, mis tähistab kogu aastast sisendit/mõju asjaomases valdkonnas;
- ii) arv B, mis tähistab organisatsiooni tegevuse iga-aastast kontrollväärtust, ning
- iii) arv R, mis tähistab A ja B suhtarvu.

Iga organisatsioon esitab aruande iga näitaja kõigi kolme elemendi kohta.

c) Kogu aastase sisendi/väljundi näitaja asjaomases valdkonnas (arv A) tuleb esitada järgmiselt:

- i) energia puhul
 - kogu otsene energiatarbimine, mis näitab organisatsiooni aastast energia kogutarbimist;
 - taastuenergia kogutarbimine, mis näitab taastuvatest energiaallikatest pärit energia kogutarbimist organisatsiooni poolt aasta jooksul;
 - kogu toodetud taastuenergia, mis näitab kogu taastuvatest energiaallikatest pärit energiat, mille organisatsioon on aasta jooksul tootnud.

Viimase punkti kohta esitatakse teavet vaid juhul, kui organisatsiooni poolt taastuvatest energiaallikatest toodetud energia koguhulk on oluliselt suurem kui organisatsiooni tarbitud taastuenergia koguhulk, või kui organisatsioon enda toodetud taastuenergiat ise ei tarbinud.

▼ **M3**

Kui organisatsioon tarbib või (taastuenergia puhul) toodab eri allikatest pärit energiat (nt elekter, soojus, kütus vms), esitatakse asjaomased andmed aasta jooksul tarbitud või toodetud energia kohta vajaduse korral eraldi.

Energiakogused tuleks eelistatavalt esitada kilovatt-tundides (kWh), megavatt-tundides (MWh) või gigadžaulides (GJ) või muudes mõõtühikutes, mida tarbitud või toodetud energialiigi puhul üldiselt kasutatakse;

ii) materjali puhul:

— põhimaterjalide aastane kulu (v.a energiakandjad ja vesi), väljendatuna eelistatavalt tonnides (nt kilogrammides või tonnides) või mahuühikutes (nt kuupmeetrid (m^3)) või mõnes muus asjaomase sektori puhul tavapäraselt kasutatavas mõõtühikus.

Eri liiki materjalide kasutamise puhul tuleks nende aastane kulu vajaduse korral esitada eraldi;

iii) vee puhul:

— kogu aastane veetarbimine, väljendatuna mahuühikutes (nt liitrid või kuupmeetrid (m^3));

iv) jäätmete puhul:

— kogu aastane tekitatud jäätmekogus liikide kaupa, väljendatuna eelistatavalt kaaluühikutes (nt kilogrammid või tonnid) või mahuühikutes (nt kuupmeetrid (m^3)) või mõnes muus asjaomase sektori puhul tavapäraselt kasutatavas mõõtühikus;

— kogu aastane tekitatud ohtlike jäätmete kogus liikide kaupa, väljendatuna eelistatavalt kaaluühikutes (nt kilogrammid või tonnid) või kuupmeetrid (m^3) või mõnes muus asjaomase sektori puhul tavapäraselt kasutatavas mõõtühikus;

v) bioloogilise mitmekesisusega seotud maakasutuse puhul:

— bioloogilise mitmekesisusega seotud maakasutuse vormid, väljendatuna pindalaühikutes (nt m^2 või ha):

— kogu maakasutus;

— vettpidava materjaliga kaetud ala suurus kokku;

— looduskaitse suunitlusega alad tegevuskohas kokku;

— looduskaitse suunitlusega alad väljaspool tegevuskohta kokku.

„Looduskaitse suunitlusega ala” on piirkond, mis on eelkõige ette nähtud looduskeskkonna kaitsmiseks või taastamiseks. Looduskaitse suunitlusega alad võivad asuda tegevuskohas ja hõlmata katuseid, fassaade, äravoolukohti või muid elemente, mis on kavandatud ja kohandatud bioloogilise mitmekesisuse soodustamiseks või mida hallatakse sel eesmärgil. Looduskaitse suunitlusega alad võivad asuda ka väljaspool organisatsiooni tegevuskohta, tingimusel et asjaomane ala kuulub organisatsioonile või et organisatsiooni haldab seda, ja selle peamine eesmärk on bioloogilise mitmekesisuse soodustamine. Aruandes võib kirjeldada ka bioloogilise mitmekesisuse soodustamiseks ette nähtud alasid, mida hallatakse ühiselt, tingimusel et ühise haldamise ulatus on selgelt piiritletud.

▼ M3

„Vettpidava materjaliga kaetud ala” on ala, kus algne pinnas on kaetud vett mitteläbilaskva materjaliga (nt teed). Pinnase muutmine vett mitteläbilaskvaks võib mõjutada keskkonda;

vi) heidete puhul:

— kogu aastane kasvuhoonegaaside heitkogus, sealhulgas vähemalt CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, NF₃ ja SF₆ heitkogused, väljendatuna süsinikdioksiidi ekvivalenttonnides.

Organisatsioon peaks kaaluma võimalust kasutada kasvuhoonegaaside heitkogustest teatamiseks mõnda väljakujunenud meetodit, näiteks kasvuhoonegaaside protokollit.

— aastane koguheidete õhku, sealhulgas vähemalt SO₂, NO_x ja PM heitkogused, väljendatuna kilogrammides või tonnides.

d) Organisatsiooni tegevuse iga-aastase kontrollväärtuse (arv B) kindlaksmääramisel ja esitamisel tuleb lähtuda järgmistest nõuetest.

Arv B peab olema:

i) arusaadav;

ii) andma kõige paremini ülevaate organisatsiooni üldisest tegevusest kogu aasta jooksul;

iii) võimaldama õigesti kirjeldada organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust, võttes arvesse organisatsiooni iseärasusi ja tegevust;

iv) kujutama endast ühist kontrollväärtust sektoris, kus organisatsioon tegutseb, näiteks:

— kogu aastane füüsiline väljund;

— töötajate koguarv;

— ööbimiste koguarv;

— piirkonna elanike koguarv (avaliku halduse puhul);

— töödeldud jäätmete kogus tonnides (jäätmekäitlussektoris tegutsevate organisatsioonide puhul);

— toodetud energia kokku (energiatootmissektoris tegutsevate organisatsioonide puhul);

v) tagama esitatud näitajate võrreldavuse aja jooksul. Pärast arvu B kindlaksmääramist võib seda kasutada ka edaspidistes keskkonnaaruannetes.

Arvu B muutmise korral tuleb keskkonnaaruandesse lisada asjakohane selgitus. Arvu B muutmise korral peab organisatsioon tagama, et see oleks vähemalt kolme aasta jooksul võrreldav varasemate väärtustega, arvestades varasemate aastate väärtused ümber vastavalt uuele kindlaksmääratud arvule B.

▼ **M3**3. *Keskkonnategevuse tulemuslikkuse erinäitajad*

Lisaks peavad kõik organisatsioonid igal aastal esitama tulemuslikkussandmeid selliste oluliste otsuste ja kaudsete keskkonnaaspektide ja -mõjude kohta, mis on seotud organisatsiooni põhitegevusega, mis on mõõdetavad ja kontrollitavad ning mida ei ole põhinäitajate puhul arvesse võetud.

Teave nende näitajate kohta esitatakse vastavalt käesoleva punkti sissejuhatuses esitatud nõuetele.

Organisatsioon võtab võimaluse korral arvesse artiklis 46 osutatud sektori võrdluskõrvaldokumente, et hõlbustada asjakohaste sektoripõhiste näitajate kindlaksmääramist.

4. *Olulisi keskkonnaaspekte käsitlevate aruannete esitamine kvalitatiivse teabe põhjal*

Kui olulisi otseseid või kaudseid keskkonnaaspekte käsitleva aruande koostamiseks ei ole piisavalt kvantitatiivseid andmeid, kasutavad organisatsioonid oma tegevuse tulemuslikkuse kirjeldamiseks kvalitatiivset teavet.

D. Kohalik vastutus

EMASi kohaselt registreeritud organisatsioonid võivad esitada ühe ühise keskkonnuaruande, mis katab mitu geograafilist tegevuskohta.

Kuna EMASi eesmärk on tagada kohalik vastutus, tagavad organisatsioonid, et iga tegevuskoha oluline keskkonnamõju on selgelt kindlaks tehtud ning ühises keskkonnuaruandes esitatud.

D. Teabe avalikkus

Organisatsioon tagab, et ta suudab tõendajale näidata, et kõikidel organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkusest huvitatud isikutel on hõlbus ja tasuta juurdepääs punkti B ja punkti C kohaselt nõutavale teabele. Sellise läbipaistvuse tagamiseks peaks keskkonnuaruanne eelistatult olema avalikkusele kättesaadav organisatsiooni veebilehel.

Organisatsioon tagab, et konkreetset tegevuskohta või organisatsiooni käsitlev asjakohane teave on avaldatud selle liikmesriigi või kolmanda riigi ametlikus keeles (või ühes ametlikest keeltest), kus tegevuskoht või organisatsioon asub.

Ühise keskkonnuaruande puhul tagab organisatsioon lisaks, et teave on (registreerimise eesmärgil) kättesaadav selle liikmesriigi ametlikus keeles (või ühes ametlikest keeltest), kus organisatsioon on registreeritud, või nendes liidu ametlikes keeltes (ühes ametlikus keeles), mis on kokku lepitud registreerimise eest vastutava pädeva asutusega.

Keskkonnuaruande võib kättesaadavaks teha ka muudes keeltes, tingimusel et tõlgitud dokumendi sisu on kooskõlas keskkonnuaruande originaaliga, mille tõendaja on kinnitanud, ja et selles on sõnaselgelt märgitud, et tegemist on kinnitatud dokumendi tõlkega.

▼ **B**

V LISA

EMASI LOGO▼ **M1**

1. Logo võib kasutada kõigis 24 keeles, tingimusel et kasutatakse järgmist sõnastust:

bulgaaria keeles:	„Проверено управление по околна среда”
tšehhi keeles:	„Ověřený systém environmentálního řízení”
horvaadi keeles:	„Verificirani sustav upravljanja okolišem”
taani keeles:	„Verificeret miljøledelse”
hollandi keeles:	„Geverifieerd milieuzorgsysteem”
inglise keeles:	„Verified environmental management”
eesti keeles:	„Tõendatud keskkonnajuhtimine”
soome keeles:	„Todennettu ympäristöasioiden hallinta”
prantsuse keeles:	„Management environnemental vérifié”
saksa keeles:	„Geprüftes Umweltmanagement”
kreeka keeles:	„επιθεωρημένη περιβαλλοντική διαχείριση”
ungari keeles:	Hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer”
itaalia keeles:	„Gestione ambientale verificata”
iiri keeles:	„Bainistíocht comhshaoil fíoraithe”
läti keeles:	„Verificēta vides pārvaldība”
leedu keeles:	„Įvertinta aplinkosaugos vadyba”
malta keeles:	„Immaniggar Ambjentali Verifikat”
poola keeles:	„Zweryfikowany system zarządzania środowiskowego”
portugali keeles:	„Gestão ambiental verificada”
rumeenia keeles:	„Management de mediu verificat”
slovaki keeles:	„Overené environmentálne manažérstvo”
sloveeni keeles:	„Preverjen sistem ravnanja z okoljem”
hispaania keeles:	„Gestión medioambiental verificada”
rootsi keeles:	„Verifierat miljöledningssystem”

▼B

2. Logo kasutatakse:

- kolmevärvilisena (Pantone nr 355 roheline; Pantone nr 109 kollane; Pantone nr 286 sinine);
- mustana;
- valgena või
- hallides toonides.

VI LISA

REGISTREERIMISEL NÕUTAV TEAVE

(teave tuleb esitada, kui see on asjakohane)

1. ORGANISATSIOON

Nimi

Aadress

Asula

Sihtnumber

Riik/liidumaa/piirkond/autonoomne piirkond

Kontaktisik

Telefon

Faks

E-post

Veebiaadress

Juurdepääs keskkonnaaruandele või ajakohas-
tatud keskkonnaaruandele

a) trükitud kujul

b) elektroonilisel kujul

Registreerimisnumber

Registreerimise kuupäev

Registreeringu peatamise kuupäev

Registrist kustutamise kuupäev

Järgmise keskkonnaaruande esitamise kuupäev

Järgmise ajakohastatud keskkonnaaruande esita-
mise kuupäevErandi taotlus vastavalt artiklile 7
JAH – EI

NACE tegevusala kood

Töötajate arv

Käive või aastabilanss

2. TEGEVUSKOHT

Nimi

Aadress

Sihtnumber

Asula

Riik/liidumaa/piirkond/autonoomne piirkond

▼ B

Kontaktisik
Telefon
Faks
E-post
Veebiaadress
Juurdepääs keskkonnaaruandele või ajakohastatud keskkonnaaruandele	
a) trükitud kujul
b) elektroonilisel kujul
Registreerimisnumber
Registreerimise kuupäev
Registreeringu peatamise kuupäev
Registrist kustutamise kuupäev
Järgmise keskkonnaaruande esitamise kuupäev
Järgmise ajakohastatud keskkonnaaruande esitamise kuupäev
Erandi taotlus vastavalt artiklile 7 JAH – EI
NACE tegevusala kood
Töötajate arv
Käive või aastabilanss
3. TÕENDAJA	
Tõendaja nimi
Aadress
Sihtnumber
Asula
Riik/liidumaa/piirkond/autonoomne piirkond
Telefon
Faks
E-post
Akrediteeringu või litsentsi registreerimisnumber
Akrediteeringu või litsentsi ulatus (NACE koodid)
Akrediteerimis- või litsentsimisasutus
[koht] ..., [kuupäev] .../.../20
Organisatsiooni esindaja allkiri

VII LISA

TÕENDAJA DEKLARATSIOON TÕENDAMISE JA KINNITAMISE KOHTA

..... nimi)

EMASi tõendaja registreerimisnumbriga

kes on akrediteeritud või litsentsitud järgmises valdkonnas
(NACE koodid),

tõendab, et ta on kontrollinud, kas organisatsiooni ... (nimi) keskkonnanaruandes/ajakohastatud keskkonnanaruandes (*) osutatud tegevuskoht/tegevuskohad või kogu organisatsioon

registreerimisnumbriga (kui see on olemas)

vastab/vastavad kõikidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS)) nõuetele.

Käesolevale deklaratsioonile alla kirjutades kinnitan, et

— tõendamine ja kinnitamine on toimunud määruse (EÜ) nr 1221/2009 nõuetele vastavalt;

— tõendamise ja kinnitamise tulemused näitavad, et puuduvad tõendid kehtivate keskkonnanalaste õigusaktide nõuetele mittevastavuse kohta;

— organisatsiooni/tegevuskoha (*) keskkonnanaruandes/ajakohastatud keskkonnanaruandes (*) esitatud andmed ja teave annavad usaldusväärse, usutava ja õige ülevaate organisatsiooni/tegevuskoha kogu tegevusest keskkonnanaruandes täpsustatud ulatuses.

Käesolev dokument ei ole samaväärne EMASi kohase registreeringuga. EMASi kohast registreerimist võib teha ainult pädev asutus vastavalt määrusele (EÜ) nr 1221/2009. Käesolevat dokumenti üksi ei saa kasutada üldsuse teavitamiseks.

[koht] ... [kuupäev] .../... /20....

Allkiri

.....
(*) mittesobiv maha kriipsutada.

VIII LISA

VASTAVUSTABEL

Määrus (EÜ) nr 761/2001	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikkel 1
Artikli 1 lõike 2 punkt a	—
Artikli 1 lõike 2 punkt b	—
Artikli 1 lõike 2 punkt c	—
Artikli 1 lõike 2 punkt d	—
Artikli 2 punkt a	Artikli 2 lõige 1
Artikli 2 punkt b	—
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 lõige 2
Artikli 2 punkt d	—
Artikli 2 punkt e	Artikli 2 lõige 9
Artikli 2 punkt f	Artikli 2 lõige 4
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 lõige 8
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 lõige 10
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 lõige 11
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 lõige 12
Artikli 2 punkt k	Artikli 2 lõige 13
Artikli 2 punkt l	Artikli 2 lõige 16
Artikli 2 punkti l alapunkt i	—
Artikli 2 punkti l alapunkt ii	—
Artikli 2 punkt m	—
Artikli 2 punkt n	Artikli 2 lõige 17
Artikli 2 punkt o	Artikli 2 lõige 18
Artikli 2 punkt p	—
Artikli 2 punkt q	Artikli 2 lõige 20
Artikli 2 punkt r	—
Artikli 2 punkti s esimene lõik	Artikli 2 lõige 21
Artikli 2 punkti s teine lõik	—
Artikli 2 punkt t	Artikli 2 lõige 22
Artikli 2 punkt u	—
Artikli 3 lõige 1	—

▼B

Määrus (EÜ) nr 761/2001	Käesolev määrus
Artikli 3 lõike 2 punkti a esimene lõik	Artikli 4 lõike 1 punktid a ja b
Artikli 3 lõike 2 punkti a teine lõik	Artikli 4 lõige 3
Artikli 3 lõike 2 punkt b	Artikli 4 lõike 1 punkt c
Artikli 3 lõike 2 punkt c	Artikli 4 lõike 1 punkt d
Artikli 3 lõike 2 punkt d	Artikli 4 lõige 5
Artikli 3 lõike 2 punkt e	Artikli 5 lõike 2 esimene lõik; artikli 6 lõige 3
Artikli 3 lõike 3 punkt a	Artikli 6 lõike 1 punkt a
Artikli 3 lõike 3 punkti b esimene lause	Artikli 6 lõike 1 punktid b ja c
Artikli 3 lõike 3 punkti b teine lause	Artikli 7 lõige 1
Artikli 4 lõige 1	—
Artikli 4 lõige 2	Artikli 51 lõige 2
Artikli 4 lõige 3	—
Artikli 4 lõige 4	—
Artikli 4 lõike 5 esimene lause	Artikli 25 lõike 10 esimene lõik
Artikli 4 lõike 5 teine lause	Artikli 25 lõike 10 teise lõigu teine lause
Artikli 4 lõige 6	Artikkel 41
Artikli 4 lõige 7	—
Artikli 4 lõike 8 esimene lõik	Artikli 30 lõige 1
Artikli 4 lõike 8 teine lõik	Artikli 30 lõiked 3 ja 5
Artikli 4 lõike 8 kolmanda lõigu esimene ja teine lause	Artikli 31 lõige 1
Artikli 4 lõike 8 kolmanda lõigu viimane lause	Artikli 31 lõige 2
Artikli 5 lõige 1	Artikli 11 lõike 1 esimene lõik
Artikli 5 lõige 2	Artikli 11 lõige 3
Artikli 5 lõike 3 esimene lause	Artikli 12 lõige 1
Artikli 5 lõike 3 teise lause esimene taane	Artikli 12 lõike 1 punkt a
Artikli 5 lõike 3 teise lause teine taane	Artikli 12 lõike 1 punkt b
Artikli 5 lõige 4	Artikli 11 lõike 1 teine ja kolmas lõik

▼B

Määrus (EÜ) nr 761/2001	Käesolev määrus
Artikli 5 lõike 5 esimene lause	Artikli 16 lõige 1
Artikli 5 lõike 5 teine lause	Artikli 16 lõike 3 esimene lause
Artikli 5 lõike 5 kolmas lause	Artikli 17 lõige 1
Artikli 5 lõike 5 neljas lause	Artikli 16 lõike 3 teine lõik ja artikli 16 lõike 4 teine lõik
Artikli 6 lõige 1	Artikli 13 lõige 1
Artikli 6 lõike 1 esimene taane	Artikli 13 lõike 2 punkt a ja artikli 5 lõike 2 punkt a
Artikli 6 lõike 1 teine taane	Artikli 13 lõike 2 punkt a ja artikli 5 lõike 2 punkt c
Artikli 6 lõike 1 kolmas taane	Artikli 13 lõike 2 punkt f ja artikli 5 lõike 2 punkt d
Artikli 6 lõike 1 neljas taane	Artikli 13 lõike 2 punkt c
Artikli 6 lõike 1 teine lõik	Artikli 13 lõike 2 esimene lause
Artikli 6 lõige 2	Artikli 15 lõige 3
Artikli 6 lõike 3 esimene taane	Artikli 15 lõike 3 punkt a
Artikli 6 lõike 3 teine taane	Artikli 15 lõike 3 punkt b
Artikli 6 lõike 3 kolmas taane	—
Artikli 6 lõike 3 viimane lause	Artikli 15 lõige 8
Artikli 6 lõike 4 esimene lõik	Artikli 15 lõige 2
Artikli 6 lõike 4 teine lõik	Artikli 15 lõige 4
Artikli 6 lõike 5 esimene lause	Artikli 15 lõige 6
Artikli 6 lõike 5 teine lause	Artikli 15 lõiked 8 ja 9
Artikli 6 lõige 6	Artikli 15 lõige 10
Artikli 7 lõige 1	Artikli 28 lõige 8
Artikli 7 lõike 2 esimene lause	Artikli 12 lõige 2
Artikli 7 lõike 2 teine lause	Artikli 12 lõige 3
Artikli 7 lõige 3	Artikli 42 lõike 2 punkt a
Artikli 8 lõike 1 esimene lause	Artikli 10 lõige 1
Artikli 8 lõike 1 teine lause	Artikli 10 lõige 2
Artikli 8 lõige 2	—
Artikli 8 lõike 3 esimene lõik	Artikli 10 lõige 4
Artikli 8 lõike 3 teine lõik	—
Artikli 9 lõike 1 sissejuhatav lause	Artikli 4 lõige 3

▼B

Määrus (EÜ) nr 761/2001	Käesolev määrus
Artikli 9 lõike 1 punkt a	Artikli 45 lõige 4
Artikli 9 lõike 1 punkt b	Artikli 45 lõige 4
Artikli 9 lõike 1 teine lõik	Artikli 45 lõige 5
Artikli 9 lõige 2	—
Artikli 10 lõige 1	—
Artikli 10 lõike 2 esimene lõik	Artikli 38 lõiked 1 ja 2
Artikli 10 lõike 2 teise lõigu esimene lause	Artikkel 41
Artikli 10 lõike 2 teise lõigu teine lause	Artikkel 47
Artikli 11 lõike 1 esimene lõik	Artikkel 36
Artikli 11 lõike 1 esimene taane	Artikli 36 punkt a
Artikli 11 lõike 1 teine taane	Artikli 36 punkt c
Artikli 11 lõike 1 kolmas taane	Artikli 36 punkt b
Artikli 11 lõike 1 teise lõigu esimene lause	Artikli 37 lõige 1
Artikli 11 lõike 1 teise lõigu teine lause	—
Artikli 11 lõike 1 teise lõigu kolmas lause	Artikli 37 lõige 2
Artikli 11 lõike 1 teise lõigu neljas lause	Artikli 37 lõige 3
Artikli 11 lõige 2	Artikli 43 lõige 2
Artikli 11 lõike 3 esimene lause	Artikli 41 lõige 2
Artikli 11 lõike 3 teine lause	Artikkel 47
Artikli 12 lõike 1 punkt a	—
Artikli 12 lõike 1 punkt b	Artikli 35 lõige 1
Artikli 12 lõike 1 teine lõik	—
Artikli 12 lõige 2	Artikli 41 lõige 2
Artikli 12 lõige 3	—
Artikkel 13	Artikli 40 lõige 1
Artikli 14 lõige 1	Artikli 49 lõige 1
Artikli 14 lõige 2	—
Artikli 14 lõige 3	—
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 50

▼B

Määrus (EÜ) nr 761/2001	Käesolev määrus
Artikli 15 lõige 2	Artikkel 48
Artikli 15 lõige 3	—
Artikli 16 lõige 1	Artikli 39 lõige 1
Artikli 16 lõige 2	Artikli 42 lõige 2
Artikli 17 lõige 1	—
Artikli 17 lõiked 2, 3 ja 4	Artikli 51 lõige 2
Artikli 17 lõige 5	—
Artikkel 18	Artikkel 52